REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR

DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 30. *Joi, 6 August 1936*

SUMAR:

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

a) POLITICA EXTERNĂ:

Pag.

Presa franceză 574
„ cehoslovacă 574

b) POLITICA INTERNĂ:

Presa poloną 574

c) ECONOMIE ȘI FINANȚE:

Presa egipteană 575
„ polonă 575
„ cehoslovacă 575

d) MINORITARE:

Pag

Presa germană 575

e) CULTURĂ ȘI ARTĂ:

Presa Statelor-Unite 575
„ elvețiană 575
„ chiliană 575

f) DIVERSE:

Presa germană 576
„ engleză 576
„ cehoslovacă 576

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. EVENIMENTELE DIN SPANIA

Pag.

Presa franceză 577
„ engleză 579
„ germană 580
„ sovietică 582
„ elvețiană 582
„ austriacă 582

III. CONFERINȚA PUTERILOR LOCARNIENE

Presa franceză 582
„ engleză 583
„ germană 583
„ sovietică 584
„ polonă. 584

IV. RAPORTURILE GERMANO-CEHO-SLOVACE

Presa franceză 585
„ cehoslovacă 585
„ elvețiană 586
„ iugoslavă 586

V. DECLARAȚIILE D-LUI EDEN ÎN CAMERA COMUNELOR

Pag.

Presa franceză 587

VI. PROBLEME EUROPENE

După acordul germano-austriac 588
Problema Austriei și viitorul Europei Centrale . . . 588
Antagonismul germano-sovietic 589
Relațiunile dintre Italia și Polonia 590
Organizarea Bazinului Dunărean 590
Înțelegerea balcanică 590
Relațiile germano-polone 591
Chestiunea Danzigului 591
Raporturile cehoslovaco-polone 592

VII. CHESTIUNI MONDIALE

Agrementul naval și comercial anglo-sovietic 592
Producția mondială a grâului 592

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

Intr'un articol intitulat: „Atenție! Berlinul caută să încercuiască Praga..." — „Sau neutralitatea ar fi o crimă", ziarul l'ORDRE *din 26 Iulie, ocupându-se de activitatea diplomației germane în Cehoslovacia, se ocupă, în treacăt, și de starea de spirit din România.*

Iată cum se exprimă ziarul despre anumite cercuri dela noi „care ar dori neutralitatea noastră politică".

„Nu e fără folos să subliniem, în legătură cu aceasta, atitudinea acelora care, în România, doresc intrarea țării lor în orbita Germaniei: „Să rămânem neutri!", declară ei, acum. Tactică nouă, se pare. Dar nu! Nu e prima dată când principiul neutralității este pus înainte de acei care, fiind cu desăvârșire opuși politicii externe tradiționale a României, nu îndrăznesc să mărturisească deschis slăbiciunea lor pentru cel de-al III-lea Reich. Să opunem atitudinii lor glasurile autorizate, care reflectează opinia marei majorități a țării:

„Neutră? Vechea Românie nu a fost neutră când a sunat ora realizării unității sale naționale. Dela 1914 la 1916, România nu s'a găsit, propriu zis, într'o perioadă de neutralitate, ci într'o perioadă de pregătire pentru intrarea în războiul cel mare.

„Acțiunea diplomatică a României va continua să se desfășoare în cadrul alianțelor sale, care au toate un caracter definitiv și pașnic, și în cadrul Genevei".

Presa cehoslovacă.

PRAGER PRESSE *din 4 August scrie într'o corespondență din București:*

„Inițiativa d-lui Titulescu, în ce privește noul statut al Dunării, n'a fost aprobată numai de opinia publică română. Ea poate conta pe un ecou pozitiv și în celelalte State dunărene, mai cu seamă în Iugoslavia și Cehoslovacia".

POLITICA INTERNĂ

Presa polonă.

KURJER PORANY *din 30 Iulie publică o corespondență din București, semnată Gamma. Autorul articolului scrie între altele:*

„Nu este ușor rolul proorocilor care ar dori să se ocupe de „ghicirea" desfășurării evenimentelor politice din România.

„Modul, neobișnuit de practic și îndepărtat de abstracțiuni, în care Românii concep problemele politice, intuiția demnă de admirat și simțul tactic al oamenilor lor politici, îngreuiază înțelegerea întregului joc intern complicat și care rareori duce la schimbări vădite și mai importante în stările de lucruri.

„Românii au oroare de schimbări violente, de fixarea pe hârtie, de „codificarea" modificărilor survenite în patria lor. Chiar modificările de altfel au loc evolutiv, printr'o conformare treptată și lentă a vieții politice la tendințele care au și triumfat în alte țări.

„Vechile partide continuă să acționeze împreună cu întregul inventar de șefi și doar cu lozinci și metode de acțiune întru câtva modificate. Este drept că Partidul Național-Țărănesc n'a izbutit încă să iasă din grava criză internă care paralizează această grupare atât de puternică încă pe „terenul" electoral. S'ar fi părut că a sosit declinul și pentru Partidul Liberal atât de puternic odinioară. Congresul din Iulie însă a arătat, spre uimirea adversarilor, că se produce o deplină consolidare a rândurilor.

„Rar istorie a unei țări care să fie atât de legată de soarta unui partid, ca soarta României de activitatea Partidului Liberal.

Autorul face un succint istoric al realizărilor celor mai importante din viața României, legate de activitatea Partidului Liberal, și apoi continuă:

„După războiu, Partidul Liberal, luând-o înaintea Partidului Național-Țărănesc, a realizat sub conducerea directă a lui Ionel Brătianu, cea mai radicală reformă agrară din câte au avut loc în urma marelui războiu, (cu excepția, se înțelege, a Rusiei Sovietice).

„Cu toate acestea se părea că național-țărăniștii, activând cu lozinca solidarității de clasă, vor pune capăt strălucitei opere a Partidului Liberal.

„Câteva campanii electorale succesive au dat rezultate dureroase pentru prestigiul Partidului Liberal.

„Criza începu să apese din ce în ce mai mult, mai ales asupra țăranilor împroprietăriți. Enorma scădere a prețurilor a dus la o stare catastrofală a creditului țărănesc. In aceste împrejurări a survenit conversiunea datoriilor agricole, pe care n'au fost în stare să o realizeze câteva guverne țărăniste și care a fost dusă la îndeplinire într'un mod îndrăzneț și radical de către guvernul Tătărescu.

„D-l Gh. Tătărescu face parte fără îndoială dintre cei mai înzestrați bărbați de Stat. Preocupările sale multilaterale îi dau posibilitatea ca, alături de conducerea Guvernului, să cunoască în modul cel mai amănunțit problemele economice și financiare. Cunoaște atât de amănunțit chestiunile din orice domeniu economic, încât ar putea în orice moment să conducă orice resort, fără a avea nevoe de un stagiu.

„Intr'o măsură poate și mai mare este înzestrat d. Tătărescu cu însușiri parlamentare. Calificativul de orator nu este suficient. In furtunoasele lupte parlamentare, la tribună, grație și calităților fizice, este ceva din domeniul forțelor elementare. Poate fi pus alături de talentul deputatului francez Thores. Extrema ușurință de a formula și promptitudinea ripostei se leagă la el, cu o distinsă formă literară, care face dintr'însul un polemist primejdios.

„Proclamarea d-lui Tătărescu de către congres ca viitor șef al partidului a făcut să-i crească autoritatea și mai mult. Lucrul acesta este vrednic de subliniat cu atât mai mult, cu cât primul ministru român se interesează din ce în ce mai mult și mai direct de chestiunile de politică externă.

„D-sa este un partizan hotărît și convins al menținerii alianței cu Polonia, și în special în calitatea sa de ministru al armamentului, al colaborării dintre cele două armate aliate.

„Din această cauză ultimul succes politic al primului ministru Tătărescu nu poate fi salutat în Polonia, decât cu cea mai mare simpatie".

Biblioteca Universitară "Carol I" Central University Library

ECONOMIE ŞI FINANŢE

Presa egipteană.

JOURNAL d'EGYPTE *din 20 Iulie publică un articol asupra relaţiilor comerciale cu România, în care spune următoarele:*

„Relaţiile comerciale între Egipt şi România nu sunt din cele mai bune. Se credea că, în urma încheierii unui acord comercial între cele două ţări pe baza clauzei naţiunii celei mai favorizate, toate trebuiau să meargă normal.

„Dar notele pe care Legaţia egipteană din Bucureşti le adresează Ministerului de Externe, arată că aceste relaţiuni sunt departe de a fi normale.

„De curând, guvernul român a cerut înlesniri pentru vitele exportate în Egipt. Dar guvernul egiptean, care refuzase o cerere similară a Bulgariei, nu putea decât s'o refuze şi pe aceasta. Cu atât mai mult, cu cât situaţia comercială nu a fost încă aranjată din moment ce Banca Naţională a României nu a plătit încă toate sumele datorate exportatorilor egipteni, şi aceasta cu tot acordul încheiat cu delegaţii României".

Presa polonă.

Ziarul ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY *din 31 Iulie, publică:*

„După primirea ştirii oficiale despre amânarea tratativelor comerciale cu România, ne-am adresat cercurilor economice interesate, spre a afla care este atitudinea acestor cercuri, faţă de faptul înregistrat mai sus.

„Am aflat că ştirea aceasta n'a produs un ecou prea mare nici în cercurile importatorilor poloni şi nici în acelea ale exportatorilor care au legături comerciale cu România.

„Aceste cercuri suţin că raporturile comerciale polono-române, care au fost acum câţiva ani, când exportam în România mărfuri în valoare de circa 30 milioane zloţi, foarte promiţătoare şi pentru ambele părţi favorabile, s'au schimbat din clipa în care dificultăţile de devize şi contingentare făcute de România, au lovit într'un mod puternic în interesele exportului polon. Acest export a scăzut în 1935 până la 8 milioane zloţi, iar în în anul de faţă nu va atinge nici măcar 4 milioane. In aceste condiţiuni scade interesul cercurilor comerciale, iar dată fiind existenţa clearing-ului de mărfuri aplicat schimburilor cu România, se închide automat drumul pentru penetraţia exportului românesc în Polonia.

„Zvonurile care circulă în privinţa atitudinii negative a delegaţiei româneşti, faţă de propunerile polone, propuneri care tind la intensificarea schimbului de mărfuri şi la asigurarea punctualităţii plăţilor, par a arăta că nu se va ajunge repede la un acord, cu atât mai mult, cu cât absenţa din sânul delegaţiei româneşti, alcătuită din diplomaţi, a reprezentanţilor cercurilor economice, pare a indica o lipsă de interes pentru problema intensificării schimburilor dintre Polonia şi România.

„Importatorii poloni de articole româneşti apreciază din această cauză în mod pesimist perspectivele obţinerii de autorizări de import din România în actualul sezon al fructelor şi fac pregătiri să-şi acopere nevoile de pe alte pieţi de fructe, unde raporturile noastre nu întâmpină dificultăţi.

„Se aşteaptă din această cauză o sporire a importului de fructe în Polonia din Ungaria, Iugoslavia şi Bulgaria, iar a nucilor din Turcia. Pieile cu blană şi seminţele de floarea soarelui, pot fi de asemenea importate din Bulgaria şi Ungaria".

Ziarul NASZ PRZEGLAD *publică ştirea din Bucureşti că, din iniţiativa Camerei de Industrie şi Comerţ din Constanţa, în anul viitor se va organiza acolo o mare expoziţie cu caracter economic, la care vor participa ţările din Mica Inţelegere şi din Blocul Balcanic, precum şi Albania şi Bulgaria.*

Presa cehoslovacă.

In caietul al doilea din PRAGER RUNDSCHAU, *o mare revistă politică şi economică cehoslovacă, care apare în limba germană la Praga, în editura „Orbis", d. Miloslav Niederle publică un interesant studiu economic, pe 23 de pagini, tipărite, intitulat: „Doi ani de economie a Micei Inţelegeri", în care cu date statistice şi argumentări grafice, precum şi cu documente comparative, demonstrează cititorilor binefacerile conlucrării economice dintre România, Cehoslovacia şi Iugoslavia, şi perspectivele strălucite pentru valorificarea bogăţiilor atât de variate ale acestor ţări, rezultate dintr'o politică economică înţeleaptă, bazată pe aceeaşi strânsă şi permanentă colaborare, ca şi cea politică.*

Articolul-studiu se bucură şi de cinstea locului de frunte în revista cehoslovacă amintită.

MINORITARE

Presa germană.

Ziarul TREMONIA *din Dortmund (Germania) din 23 Iulie consacră o pagină întreagă „germanilor din România", publicând câteva ilustraţii cu privelişti din satele săseşti şi cu portul naţional săsesc, însoţindu-le de un scurt istoric al aşezării coloniştilor germani în Transilvania, Bucovina, Basarabia şi Banat, iar la sfârşit încheie cu următoarea frază:*

„Fructul muncii noastre (săseşti) aparţine ţării în care trăim şi locuim, însă eul nostru aparţine Germaniei-mame".

CULTURĂ ŞI ARTĂ

Presa Statelor-Unite.

Marea revistă americană TEATRE ARTS MONTHLY *din Iunie a. c., publică un lung şi amănunţit studiu, pe 6 pagini, despre teatrul românesc, sub semnătura scriitorului d. Victor Wittner.*

Presa elveţiană.

Revista SCHWEIZER RADIO-ZEITUNG *din Iulie, publică două pagini frumos ilustrate cu vederi din România, înfăţişând mânăstirea dela Curtea de Argeş, castelul Peleş, imensele rezervorii de petrol dela Constanţa şi o scenă dela un târg ardelean cu ţărani şi ţărance în frumosul port naţional, veniţi să-şi desfacă produsele.*

O scurtă caracterizare elogioasă a României este presărată printre ilustraţii, menţionând frumuseţile naturale şi bogăţiile ţării, vitalitatea şi voioşia poporului român, arta şi trecutul lui, plin de atâtea tradiţii frumoase.

Presa chiliană.

Revista MUNDO SOCIAL, *care apare la Santiago din Chili, publică în ultimul său număr un documentat reportaj asupra României şi a artei sale populare.*

Peste 7 pagini din excelenta revistă, sunt ocupate de tratarea problemelor în legătură cu România.

Digitized by Babeş-Bolyai University Library, Cluj

Pe prima pagină se află portretul M. S. Regelui Carol II, însoțit de aprecieri elogioase la adresa Augustului Nostru Suveran.

Urmează descrierea frumuseților naturale din țara noastră, fiind prezentate cititorului, rând pe rând: delta, coasta de argint, porturile dunărene etc.

Intr'un al doilea articol intitulat: „Arta populară în România", găsim o minuțioasă analiză a monumentelor noastre: biserica episcopală dela Curtea de Argeș, biserica de lemn din Maramureș, biserica domnească etc., sunt amplu descrise. Primele două sunt reproduse în clișee, admirabil executate.

In același articol, autorul reportajului își arată admirația față de frumoasele cusături și costume naționale, și crede că mai ales în Oltenia (Gorj, Vâlcea), frumusețea lor e neîntrecută, cutrinșa și vâlnicul oltenesc fiind obiectele care trădează perfect gustul și spiritul poporului din acea parte.

Pe lângă cele de mai sus, revista publică și un articol despre pictura românească.

Reportajul excelentei reviste se termină cu o expunere a relațiunilor cordiale care există între România și republica sud-americană, insistând în deosebi, asupra excelentei primiri ce s'a făcut ambasadorului republicei prietene, în România, Ex. Sa Francisco Madrid.

Revista HOY, *din același oraș, publică sub semnătura d-lui profesor George Oprescu, un articol intitulat: „Arta în România", în care autorul reușește să redea, deși în mod succint, un aspect general al picturii românești dela origini, până în zilele noastre.*

DIVERSE

Presa germană.

Ziarele germane MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN, HAMBURGER FREMDENBLATT *și* LEIPZIGER NEUESTE NACHRICHTEN *din Iulie publică toate același text al unui foileton, semnat de d. dr. Sven von Müller, intitulat: „Călătorie în România", în care autorul descrie bogățiile și frumusețile priveliștilor Țării Românești, precum și* „voioșia oamenilor și portul înflorit al țăranilor".

Apoi se ocupă de București, care „se americanizează, an cu an, păstrând totuși aspectul vieții vioae latine, străbătută de farmecul incomparabil oriental".

Trecând la cercetarea vieții noastre politice, călătorul german lămurește pentru cititorii lui situația partidelor și grupărilor politice dela dreapta la stânga și subliniază că „vieața politică românească, deși tumultuoasă în aparență, mai ales prin frământările opoziției, totuși are ceva din același farmec oriental al mulțumirii și îndestulării, care nu cunoaște revolte și lupte sfâșietoare, ca în alte părți.

„Belșugul acestei binecuvântate de Dumnezeu țări de o rară bogăție, face din populația ei oameni, dacă nu fericiți, dar mulțumiți și pașnici, cărora politica le e mai mult prilej de voe bună și de petrecere.

„Dar toate acestea privesc politica internă, fiindcă asupra politicei externe nu există dispută, ci toate partidele sunt de acord să sprijine politica externă a d-lui Titulescu, care s'a dovedit în decursul anilor că știe s'o conducă cu îndemânare și o virtuozitate, care stârnesc aprobarea și admirația unanimă, chiar dacă pe ici, pe colo mai mărîie câteo potae.

„De altfel d. Titulescu nu face politica externă dela București, ci la diferitele conferințe și sesiuni internaționale, unde se adună toți potentații lumii, socotind că politică rodnică numai pe aceste fronturi se poate face. Succesele dobândite l-au făcut nu numai indispensabil, dar de neînlocuit".

Intr'un al treilea articol, intitulat „România, țara cea mai bogată din Europa", gazetarul german descrie bogățiile solului și subsolului românesc, stăruind asupra petrolului, sării, lemnului și cerealelor și arătând, că „aurul isvorește de pretutindeni în România din belșugul de produse agricole și industriale".

„O criză economică propriu zisă e aproape imposibilă în România întregită de azi, fiindcă vieața orășenească se îmbină cu cea rurală într'o armonie de îndestulare, care nu cunoaște comparație.

„Șomajul nu există decât pentru leneși și cei nărăviți în rele. Cel mult există un șomaj în lumea intelectualilor, fiindcă, după războiu, a fost o supraproducție la învățătură pentru locuri și îndeletniciri intelectuale, care n'au sporit în aceeași măsură. Dar și această racilă se tămăduește încetul cu încetul.

„In România, văzând bogățiile ei la tot pasul, nu pot exista flămânzi, și privind frumusețile ei naturale, ca și cerul ei aproape totdeauna însorit, nu există nici mâhnire. De aceea și românul e vesel și plin de voioșie mai întotdeauna".

Presa engleză.

BALKAN HERALD *din Iulie publică o dare de seamă asupra expoziției lunei Bucureștilor, constatând că cel mai atrăgător spectacol l'a prezentat satul model, construit după indicațiile date de d. profesor Gusti.*

Ziarul scoate în evidență bogăția și arta cu care sunt împodobite casele românești. Admiră în special scoarțele și broderiile țărănești.

Intr'un al't număr, aceeași revistă reproduce pagini din lucrarea d-lui Charles Upson Clark, intitulată: „United Roumania", în care autorul descrie cu mult talent pitorescul și frumusețea artistică a costumelor naționale românești, insistând asupra tenacității cu care s'a conservat în România portul strămoșesc.

Autorul evidențiază apoi eforturile depuse de M. S. Regina Maria pentru conservarea tradiției și a portului românesc.

In altă parte a aceluiași ziar d-na Mabel Farley publică un articol intitulat: „Țiganii din România sunt un popor foarte original", în care se ocupă de origina țiganilor și de caracterele lor specifice. Arată care a fost situația lor juridică și economică în Moldova și Valahia și indică toate reformele ce s'au făcut de domnitorii români cu începere dela 1837 pentru emanciparea și ameliorarea condițiunilor juridice și economice a țiganilor din România.

Presa cehoslovacă.

PRAGER PRESSE *din 2 August publică un suplement în care se ocupă exclusiv de România și raporturile ei cu republica cehoslovacă. Articolele sunt semnate de d-nii: Kamil Krofta, Jan Șeba etc. Conține de asemenea articole economice, financiare, precum și articole despre cooperarea culturală româno-cehoslovacă. Suplimentul este însoțit de reproducerea mai multor fotografii reprezentând diferite peisagii din România, mânăstiri, lucruri de artă etc.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EVENIMENTELE DIN SPANIA

Presa franceză.

LE TEMPS *din 1 August, analizând repercursiunile pe care războiul civil din Spania le-ar putea provoca în actuala situaţie turbure din Europa, date fiind intervenţiunile sau tendinţa de a interveni a unor puteri străine, scrise, între altele:*

„Situaţia este destul de periculoasă, pentrucă în Girbraltar, în Mediterana orientală, în Maroc şi în Tanger, contactul puterilor se face cu o Spanie în plin război civil.

„Cel mai perfect calm se cere acum, mai mult ca oricând, guvernelor responsabile în problemele pe care criza spaniolă le pune şi datoria neutralităţii trebuie să fie regulă pentru toţi".

După ce arată că d-nii: Leon Blum şi Yvon Delbos au dat, în cursul ultimului consiliu de miniştri, cele mai formale desminţiri svonurilor care au circulat în străinătate cu privire la ajutorul pe care Franţa l-ar fi dat guvernului dela Madrid, ziarul continuă:

„Naţiunea franceză este tradiţionalistă şi înţelege să rămână amica sinceră a naţiunii spaniole, oricare ar fi guvernul dela Madrid.

„Aceasta a fost doctrina constantă a guvernului Republicii, şi nu în împrejurările deosebit de grave pe care le cunoaşte în momentul de faţă Europa, ar putea fi părăsită această doctrină.

„Nimeni n'ar avea interesul, atât partizanii principiilor autoritare cât şi partizanii principiilor democratice, să vadă transpus pe teren internaţional, conflictul care desparte aşa de tragic poporul spaniol.

„Constituirea unui bloc de puteri orientate spre spiritul de stânga sau de extrema stângă, opunându-se în mod sălbatec unui alt bloc de puteri orientate spre spiritul autoritar, fascist sau hilterist, ar comporta riscuri serioase pentru pacea generală.

„Prea multă buimăceală şi discordie există în Europa actuală, pentru a nu veghia cu toată conştiinţa responsabilităţii ce incumbă guvernelor, spre a evita orice imprudenţă de natură a provoca o isbucnire, precum şi de a înlătura, în măsura posibilului, eventualitatea unui „accident", care ar precipita catastrofa.

„Nu trebuie să se ascundă că situaţia creată de criza spaniolă, este cea mai delicată pe care am cunoscut o dela sfârşitul marelui război".

Analizând incidentul provocat de aterizarea a 2 din avioanele italiene, care se îndreptau spre Marocul spaniol, pe teritoriul francez, ziarul nu trage nicio concluziune, căci „trebuie să aşteptăm cunoaşterea tuturor detaliilor acestei afaceri, spre a o judeca, şi a trage concluziuni într'un sens sau într'altul".

In ceea ce priveşte atitudinea guvernului italian cu privire la evenimentele din Spania, după ce reaminteşte afirmaţiunile Romei în sensul, că guvernul italian va păstra cea mai strictă neutralitate, neînţelegând să intervină în afacerile interne ale altui Stat, oricare ar fi regimul dela cârmă, şi după ce subliniază identitatea de doctrină cu guvernul francez, astfel cum reese din ultimele declaraţii făcute de către d. Leon Blum în consiliul de miniştri, ziarul continuă: „Până la proba absolut şi incontestabil contrară, trebuie deci admis că guvernul italian, oricare ar putea fi simpatiile fasciste pentru cauza insurgenţilor spanioli, se va menţine în această atitudine".

Ziarul consideră destul de serioasă situaţia la Tanger oraş internaţional, unde prezenţa vaselor de război spaniole ar putea provoca un incident internaţional cu urmări incalculabile şi crede că ar fi prudent şi înţelept din partea guvernului dela Madrid dacă ar ordona retragerea vaselor de război din apele Tangerului.

In încheere ziarul scrie:

„Ceea ce traduce perfect neliniştea generală, este că amiralitatea britanică grupează flota engleză din Mediterană la Gibraltar, că flota italiană este concentrată la Palermo, că Germania sporeşte cu câteva unităţi din flota sa dela Baltică, vasele pe care deja le-a trimis în apele spaniole pentru a proteja naţionalii şi interesele sale.

„Sunt măsuri de precauţiune, care se pot explica, dar faptul că guvernele au crezut că sunt necesare, dă de gândit şi subliniază, astfel, aspectul serios al situaţiunii".

Ziarele din 30 Iulie subliniază afirmaţia făcută de d. Yvon Delbos, în cursul desbaterilor Camerei, că Franţa a observat şi va observa cea mai strictă neutralitate în conflictul spaniol. Ziarele îşi concentrează însă atenţia asupra trimiterii de avioane italiene în Marocul Spaniol.

ECHO DE PARIS, *sub semnătura lui Pertinax, scrie:*

„Italia participă acum pe faţă la o luptă internă. Există oare învoială între d. Mussolini şi şefii insurecţiei, sau d. Mussolini găseşte un folos suficient în apariţia unei Spanii didactoriale pe ţărmul celălalt al Mediteranei. Nu se poate uita că în două rânduri, în 1923 şi în 1926, d. Mussolini şi Primo de Rivera încercaseră să se pună de acord pentru o politică comună.

„In acea vreme, planul d-lui Mussolini, îndreptat împotriva Franţei şi Iugoslaviei, era să se servească de Spania pentru a ameninţa comunicaţiile dintre Franţa metropolitană şi Africa de Nord.

„Oare generalii Franco şi San Jurjo să fi reluat, pe seama lor, schimburile de vederi de acum zece ani?"

„Cred a şti, din sursă diplomatică,—*adaogă Pertinax*—că generalul Franco dispune actualmente de fonduri avansate de o bancă din Hamburg"

PETIT JOURNAL *scrie:* Afacerea avioanelor italiene provoacă, fireşte, o vie emoţie în cercurile politice. Cercurile diplomatice observă totuşi o atitudine destul de calmă.

„In mod general, se crede că mai înainte de toate, este rolul guvernelor spaniol şi italian, direct interesate, să lămurească acest incident supărător".

In L'OEUVRE, *d-na Genevieve Tabouis, scrie:*

Eri dimineaţă la Quai d'Orsay unii ar fi văzut cu ochi buni o iniţiativă franco-anglo-italiană, în scopul unei conversaţiuni care să ducă la o declaraţie a celor trei guverne, decise să respecte strict neutralitatea. Se pare însă că evenimentele petrecute în cursul zilei nu mai permit menţinerea proiectului unei astfel de declaraţiuni.

„Franţa are interese speciale: primul este acela de a avea un guvern prieten în Spania. Al doilea este să nu întâmpine o bază inamică în insulele Baleare. Totuşi, aseară, aumite presupuneri făceau să se creadă că există un acord între generalul Franco şi d. Mussolini, comportând cedarea localităţii Port Mahon, principalul port din cele trei Baleare, care domină linia Marsilia-Alger".

B.C.U. Iaşi / Central University Library Iaşi

Ziarele din 3 August înregistrează cu satisfacţie primele „reacţiuni simpatice" ale Angliei la primirea propunerii franceze de neutralitate riguroasă în evenimentele din Spania. Presa speră că rezervele, ce par a se ivi la Roma, vor putea fi curând înlăturate.

„Se poate nădăjdui că hotărîrea guvernului britanic, dacă va fi categoric favorabilă, aşa cum totul o arată, va influenţa asupra atitudinei d-lui Mussolini,—*scrie* PETIT PARISIEN. Aceasta va permite celor trei puteri să adaoge o atitudine identică"

„O strânsă cooperare franco-engleză este necesară dacă interesele celor două ţări trebuesc salvgardate în Marocul spaniol", — *scrie Pertinax în* ECHO DE PARIS, *adăogând:*

„Desigur, noi trebue să ne apărăm. Vapoarele germane şi italiene circulând în vecinătatea Tangerului şi Ceutei dovedesc cu câtă grijă trebue să ne aţintim atenţia asupra comunicaţiilor cu Africa de Nord, unul din resorturile mobilizării noastre. Dar dacă vor fi controverse şi neînţelegeri, să evităm de a le situa pe planul fascismului şi anti-fascismului".

Pertinax continuă astfel: „Ştirile din Marocul spaniol nu sunt bune. Generalul Franco atrage pe indigeni în armată şi nu ezită să le plătească o soldă zilnică de opt pesetas. El stoarce ţara, impune dări abuzive firmelor comerciale şi compromite aprovizionarea. Unele oraşe, cum este Larache, nu mai au provizii decât pentru câteva zile. Intr'o zi sau într'alta, o problemă teribilă se poate pune: problema succesiunii spaniole în Maroc. Să nu pierdem nimic din puterea noastră".

Referindu-se la chestiunea avioanelor italiene care au capotat lângă Oran, Pertinax scrie în ECHO de PARIS *din 1 August:*

„Actul Italiei este contrar dreptului internaţional, pentru că rebelii n'au calitatea de beligeranţi. Ofensa atinge însă numai guvernul spaniol. In ce ne priveşte, noi nu avem decât să internăm echipagiile. Vigilenţa noastră trebue să se fixeze asupra Marocului".

LE JOURNAL *scrie:* „Trebue să se înţeleagă bine, că *stânga, constată că guvernul italian a călcat neutralitatea.*

Din darea de seamă a şedinţei de ieri a Consiliului de Miniştri, ziarele reţin în special decizia de a se lua contact cu guvernele englez şi italian pentru a se fixa o atitudine comună de neamestec în conflictul din Spania.

Plecând dela această ideie, ziarele din 2 Iulie subliniază că guvernul francez îşi rezervă deplină libertate de apreciere a acţiunii sale.

LE JOURNAL *scrie:* „Trebue să se înţeleagă bine că adevăratul obiectiv al iniţiativei este de a se determina cât mai degrabă posibil un acord cu privire la interzicerea oricărei furnituri de războiu.

„Dreptul de a relua libertatea de acţiune este invocat pentru a se pune capăt amânărilor şi pentru a se evidenţia că a sosit clipa când fiecare trebue să-şi asume răspunderile prin deciziuni prompte şi clare.

„Procedura luată în considerare este consultarea rapidă între guverne. Nu numai Anglia şi Italia, dar toate puterile sunt invitate să participe la această „cauză comună", *termină ziarul.*

PETIT JOURNAL *scrie:* „In interesul poporului spaniol şi al păcii europene, este de dorit ca guvernele să răspundă cât mai curând, dând garanţii cu privire la voinţa lor comună de a nu interveni în mod absolut în afacerile interne spaniole".

ECHO DE PARIS, *sub semnătura d-lui Pertinax, scrie că procedura aleasă de guvern, care prevede două faze, nu este cea mai bună.* „Ar fi trebuit să se adopte altă linie de conduită: să se pretindă generalului Franco respectarea absolută a tratatului franco-spaniol din 27 Noemvrie 1912 şi a convenţiunilor din 1928, cu privire la Tanger. Să se impună cererea noastră prin forţă, dacă ar fi nevoie. Să se notifice celui în drept—şi Anglia s'ar fi asociat poate nouă — că nicio schimbare în echilibrul mediteranian nu va fi tolerat, de exemplu în Baleare", *termină ziarul.*

L'OEUVRE, *sub semnătura d-nei Tabouis, crede a şti că* „Anglia ar fi dat Franţei asigurarea că guvernul englez nu ar fi dispus să permită acum, ca şi în 1926, nici cea mai uşoară ocupaţie de italieni a vreunui punct, fie chiar în insulele Baleare, şi că ar face chiar din aceasta o chestiune sine qua non a păcii în Mediterană".

LE JOURNAL DES DÉBATS *din 2 August publică un articol al d-lui Pierre Bernus, sub titlul: „Camera şi situaţia internaţională", în care rezumă desbaterile din ajun, relative la evenimentele în Spania:*

„D. Paul Reynaud a prezentat chestiunea în felul următor: nu trebuesc opuse democraţiile dictaturilor; a ne pune rău cu oricare din cele două jumătăţi ale poporului spaniol, ar fi o greşeală contra securităţii Franţei.

„Nu trebue să ne unim după catastrofă, ci înainte".

Autorul comentează apoi lămuririle d-lui Delbos asupra situaţiei în Spania.

„D. Delbos face greşeala, *scrie d-sa,* de a simpatiza cu unul din partidele spaniole atunci când Franţa nu doreşte prietenia unui partid spaniol, ci a Spaniei. D. Delbos a vorbit şi de raporturile franco-germane şi proiectul de conferinţă, fără prea multă claritate, caracter care — de altfel — se degajă din toate desbaterile dela 1 August. Oratorul arată totuşi că denunţarea tratatului dela Locarno nu este o chestiune franco-germană, ci una germano-europeană".

Ziarul LE TEMPS, *în editorialul său din 3 August, sub titlul „Politica de neintervenţie în Spania", după ce examinează situaţia din ultimele zile, pe care o socoteşte defavorabilă guvernului din Madrid, afirmă că răsculaţii ar primi ajutoare din partea unor întreprinderi străine.*

„Pare stabilit, prin urmare, că răsculaţii spanioli primesc ajutoare din străinătate. S'a anunţat că guvernul din Roma a deschis o anchetă asupra cazului avioanelor italiene. Rezultatele acestei anchete ne fixează poate asupra originei sprijinului dat răsculaţilor, probabil de nişte întreprinderi particulare; dar se pune atunci chestiunea de a şti, dacă nu trebuesc luate măsuri de comun acord de către toate guvernele interesate, pentru a pune în mod practic piedecă, în limitele dreptului internaţional, oricărei intervenţii directe sau indirecte, sub orice formă ar fi şi în favoarea oricărui partid spaniol. Teza este, că dacă unii închid ochii cu o vinovată îngăduinţă la ajutorul dat răsculaţilor, alţii ar trebui să îngădue ajutorul, prin jocul acordurilor comerciale în vigoare, unui guvern regulat recunoscut şi care apără ordinea legal stabilită.

„Guvernul Republicii a deliberat în Consiliul de Miniştri, ţinut ieri la Elysée, şi nota comunicată ieri seară precizează atitudinea luată, cu îndoita grijă, zice-se, de a scoate vieaţa internaţională din influenţele primejdioase care ar putea să exercite anumite iniţiative şi de a menţine, pe de altă parte, legăturile prieteneşti cu guvernul spaniol regulat recunoscut".

După ce vorbește de nota prin care guvernul francez „își păstrează libertatea de apreciere în aplicarea deciziunii luate", *ziarul încheie:*

„Această inițiativă în favoarea neintervenţiunii, constitue faptul nou și capital în aspectul internaţional al crizei spaniole, și tot ce ar fi de natură să stea în calea succesului său, din orice parte ar fi, ar avea caracterul unei crime împotriva păcii, împotriva Europei, împotriva civilizaţiei".

L'ECHO DE PARIS *din 3 și 4 Iulie, sub semnătura d-lui Pertinax, scrie:* „A se amesteca în sângerosul conflict spaniol este a pune în mod permanent jumătate din ţară în contra sa. D. Mussolini a comis această eroare. Dar Italia nu este limitrofă cu peninsula Iberică.

„Șefii armatei spaniole n'au avut niciodată mare simpatie pentru noi; de aci înainte ura lor în contra noastră va fi tenace.

„Pe de altă parte, dacă statu-quo-ul ar fi turburat, atât în Marocul spaniol, cât și în Baleare, Italia și Germania ar lua o ipotecă asupra mobilizării armatei franceze, și în plus, asupra protectoratului nostru marocan. Linia de acţiune a Franţei este deci clar indicată.

„O cruciadă a frontului popular n'ar putea decât slăbi, chiar în ipoteza unui succes, căci guvernul legal căruia i-am da ajutor, șubred și tumultuos, s'ar oferi ca o pradă, în părţile cele mai expuse ale domeniului său, unei cruciade adverse".

LE JOURNAL DES DÉBATS *din 3 și 4 August ocupându-se de evenimentele din Spania în două articole inscălite de Piere Bernus, își exprimă îngrijorarea față de atitudinea d-lui Delbos și față de comunicatul oficial dat presei.*

„Acest comunicat conţine contraziceri. Preconizează neintervenţia și, mai departe, vorbește de relaţii amicale între Franţa și „un guvern oficial recunoscut, luptând pentru menţinerea ordinei interne".

„Așa dar relaţii amicale nu cu Spania ci cu „un guvern oficial". D. Bernus, consideră deci că guvernul francez se amestecă de fapt în chestiunile interne spaniole, simpatizând cu unul din partide, atunci când neutralitatea perfectă este indicată. Lucrul este ciudat mai ales că guvernul francez a făcut demersuri la Roma și Londra pentru a adopta o atitudine comună de neintervenţie.

Alt punct care-l îngrijorează pe autor este afirmaţia cuprinsă în ultimul alineat din comunicat: „Faptul că furniturile de războiu provin acum din străinătate rebelilor spanioli, obligă guvernul francez să-și rezerve libertatea de apreciere pentru decizia ce o luase de a nu autoriza niciun export de arme în Spania".

„Așa dar, în loc de o politică externă pur franceză se face o politică de front popular care nu poate duce Franţa decât la o situaţie foarte periculoasă, catastrofală chiar.

„Lucrul este cu atât mai grav cu cât d. Delbos se declară pentru neutralitate, având de fapt cu totul altă atitudine".

Autorul articolului crede că d. Delbos ar fi de fapt pentru neutralitate, este obligat însă, să-și subordoneze acţiunile cerinţelor politice ale colegilor săi de cabinet. Autorul încheie făcând apel la ministrul de externe „să pue capăt unei politici funeste care ar putea compromite prestigiul Franţei în străinătate".

In editorialul său din 4 August, LE TEMPS, *sub titlul: „Puterile și Spania", continuă să se ocupe de propunerea franceză de neagresiune în afacerile din Spania.*

„Judecând după comentariile presei și după informaţiile culese, — *spune ziarul* — impresia produsă de demersul francez este în mod categoric simpatică în Anglia și umbrită de oarecari rezerve în Italia... Teza britanică, este, se știe, următoarea: guvernul din Londra înţelege ca nicio livrare de material de războiu să nu fie făcută partidelor în luptă din Spania, atât pe seama guvernului englez cât și pe seama naţionalilor săi, dar că, dimpotrivă, el lasă comerţul naţional liber de a furniza în Spania, ca și în celelalte ţări, orice mărfuri cu caracter comercial, tranzacţiile de această natură rămânând numai pe riscul părţilor.

„.... este în presa internaţională tendinţa de a presupune că Italia va face anumite obiecţiuni de principiu, dintre care prima ar fi, ca și la conferinţa puterilor locarniene, absenţa Germaniei la convorbirile plănuite. Obiecţia, dacă ar fi făcută, ar fi fără obiect, pentrucă nimeni nu s'a gândit vreodată să înlăture Germania dela o politică de neintervenţie cu privire la Spania.

„Este însă destul de natural ca să se ajungă mai întâiu la înţelegerea celor trei mari puteri direct interesate în problemele pe care criza spaniolă le pune în Mediterană, (la Berlin se afirmă că Germania nu are alte interese decât protecţia supușilor săi în Spania), înainte de a chema, în același spirit de cooperare în vederea neintervenţiunii, celelalte puteri a căror colaborare este de dorit, pentru ca această neintervenţie, să devie, în mod efectiv, regula comună".

Presa engleză

Sub titlul „Arme și Spania" MANCHESTER GUARDIAN *din 1 August comentează situaţiunea creată în urma livrărilor de arme și avioane italiene rebelilor spanioli, condamnând atitudinea guvernului italian care* „a făgăduit că va întreprinde o anchetă, declarând totodată că, dacă într'adevăr arme și avioane au fost trimese din Italia în Spania, transacţiunea a fost strict particulară".

„Ne pare de necrezut, că aeroplane greu încărcate să fi putut părăsi Italia fără știrea autorităţilor; ori, până în prezent, nicio declaraţie nu ne-a arătat încercarea guvernului italian de a împiedeca aceste livrări".

„In cazul când, *adaugă ziarul,* evenimentele acestea s'ar dovedi exacte, ar putea rezulta grave complicaţiuni internaţionale.

„Mai întâiu, faptul că avioane militare (sau aeroplane civile armate) au zburat deasupra teritoriului francez, constitue o violare flagrantă a dreptului internaţional, iar în al doilea rând, asistenţa dată rebelilor împotriva unei Puteri amice a fost întotdeauna recunoscută ca un delict internaţional".

„Aceasta este în opoziţie vădită cu atitudinea guvernelor francez și britanic, care s'au arătat de o prudenţă extremă faţă de războiul civil din Spania".

De fapt, însă nu s'a acordat în Anglia nici o autorizaţie de exportaţiune de arme în Spania, cu toate că guvernul britanic a declarat că guvernul din Madrid — guvern constituţional, legalmente ales—poate să obţină furnizări din partea firmelor particulare britanice. In Franţa, se pare că numai comenzile trecute înainte de deslănţuirea ostilităţilor au fost efectuate".

„Este, într'adevăr, un fapt cu desăvârșire legal și corect ca aceste guverne să acorde furnizarea guvernului republican din Spania de către firmele lor particulare, pe când ar fi cu totul diferit dacă s'ar da sau s'ar permite să se dea asistenţă directă forţelor rebele, afară de cazul când Italia ar fi pregătită să rișce recunoașterea lor ca beligeranţi, lucru ce încă nu l-a făcut".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DAILY HERALD *din 1 August, protestează energic contra ajutorului armat dat rebelilor din Spania de către guvernul italian.*

Faptul de a da ajutor rebelilor este considerat de ziar ca un act de agresiune față de Spania.

Ziarul e de părere ca marile puteri să ceară explicații guvernului italian, uzând însă de cea mai mare prudență pentru a nu provoca o conflagrație europeană.

NEWS CHRONICLE, *cu aceeași dată, constată că* „unele puteri străine sunt interesate în succesul cauzei rebelilor din Spania".
ziarul sfătuiește guvernul britanic ca să uzeze de toată influența sa pentru a preveni intervenția altor puteri în favoarea rebelilor".

„Aceasta cu atât mai mult, *scrie ziarul*, cu cât actualul guvern spaniol a fost ales conform constituției țării sale".

Ziarul crede că ar fi chiar necesar convocarea unei conferințe internaționale pentru a discuta asupra întregii situațiuni.

Propunerea franceză, relativă la proiectul unui acord de neintervenție în afacerile Spaniei, este comentată de toate ziarele londoneze, care se arată favorabile unei înțelegeri menite să asigure pacea Europeană.

MORNING POST *din 3 August scrie următoarele:*

„Dacă concurența, în a furniza arme uneia sau alteia din cele două tabere, ar începe acum, ar fi cu neputință să se prevdă unde se va putea opri. Singura atitudine lipsită de primejdii este ca fiecare țară nu numai să se ferească de a lua partea cuiva, dar să se ferească chiar și de a fi bănuită că ar ține cu una din părți. De aceea, cererea guvernului francez merită atenție".

DAILY TELEGRAPH, *afirmă că pentru Anglia* „politica de urmat nu poate fi decât o politică de cea mai strictă rezervă".

NEWS CHRONICLE, *crede că propunerea franceză, care ar avea cel puțin efectul de a limita riscurile, trebue să fie acceptată imediat de guvernul britanic, dându-se astfel un exemplu și celorlalte națiuni.*

Presa engleză din 4 August, prevede că răspunsul guvernului britanic la nota franceză, cerând neutralitatea față de forțele în luptă în Spania va fi dat chiar în cursul zilei de azi.

MORNING POST, *crede a ști că și răspunsul italian, care se va baza pe textul răspunsului britanic, nu va întârzia mai mult de două zile. Ziarul conservator adaugă că sentimentul general în Anglia, este favorabil inițiativei franceze.*

TIMES, *consideră că guvernul britanic, socotește propunerea franceză ca fiind deosebit de urgentă.* „Guvernul britanic, împărtășește temerile franceze despre o intervenție străină posibilă".

DAILY CHRONICLE, *relevă* „atitudinea riguros corectă a guvernului francez", *și își încheie editorialul consacrat evenimentelor din Spania, declarând:* „Moderația și stăpânirea pasiunilor constituie elementul esențial pentru evitarea unor complicațiuni internaționale de cea mai mare gravitate".

DAILY HERALD, *scrie că răspunsul britanic va fi favorabil și va sublinia că Marea Britanie este gata să colaboreze cu Franța.* „Se știe acum, *adaugă oficiosul laburist*, că Marea Britanie la fel ca și Franța, se teme că evenimentele din Spania ar putea degenera într'o nouă criză internațională".

DAILY MAIL, *continuă campania contra guvernului din Madrid, arătând că* „victoria sa ar însemna o lovitură teribilă dată civilizației".

Presa germană.

Presa germană s'a ocupat de aproape, în ultima săptămână, de situația din Spania.

Ziarele germane, înregistrând desfășurarea luptelor, susțin, cu vădită simpatie, acțiunea revoluționarilor.

Astfel, BERLINER TAGEBLATT *din 27 Iulie după ce publică vești din ambele tabere, scrie, între altele:*

„Știrile transmise de posturile de radio din Madrid și din Sevilla, — care înfățișează cele două concepții politice aflate în luptă, — sunt dintre cele mai fantastice, încât, pe lângă luptele de pe teren, mai aprigă și înverșunată pare lupta de vești prin radio, pentru influențarea opiniei publice mondiale.

„Fiecare veste dată de un post este desmințită de celălalt post, așa încât nimeni nu poate ști exact, ce se petrece în Spania. Fapt e că luptele sunt disperate, fiecare zi, aduce un nou val de morți și de grav răniți în ambele tabere spaniole, și că doliul cuprinde tot mai larg nobila națiune spaniolă, care voiește să-și păstreze suveranitatea ei națională și vieața sa de tradițională civilizție și de cultură.

„Duhul rău al bolșevismului, transplantat din Rusia sovietică, prin echipe de agenți ruși, a pătruns și pe aceste meleaguri de așezare unitară națională, până acum.

„Dar până la sfârșit, nu se poate, ca voința națională spaniolă să nu triumfe.

„Păcat numai de prea multele și marile jertfe, care se cer în fiecare zi, și păcat și de nesfârșitele opere de artă, în toate domeniile, care cad pradă focului, distrugerii și pustirii oamenilor care n'au nicio înțelegere nici pentru artă, nici pentru civilizația lumii".

Acelaș ziar din 29 Iulie scrie:

„Pe lângă dovada certă de deunăzi, când postul de radio din Moscova, a îndemnat în spaniolește populația spaniolă să lupte cu îndârjire împotriva naționaliștilor-revoluționari, care vor să înfrângă domnia democrației „umanitariste", socialiste, — călcând astfel neutralitatea impusă de tratate și toate legile internaționale de-a nu te amesteca în treburile interne ale altui Stat, — avem azi o altă certitudine, anume: trecerea prin Luxemburg, în Belgia, și de aci pe un vapor sovietic cu destinația pentru Barcelona, a unei echipe dintre cei mai dârzi propagandiști sovietici trimiși de Comintern să ajute și să îndrumeze guvernul spaniol în lupta contra revoluționarilor naționaliști.

„Dar împotriva sufletului revoltat de ticăloșii nu se poate face nimic. Argineii și machiavelismele bolșevice nu folosesc. Triumful trebue să fie, până la sfârșit, al ideii naționale, slujită cu credință, cu sânge și cu jertfe, care nu cer și nu cunosc arginții.

„De altfel, o reacțiune binefăcătoare s'a produs chiar în Franța lui Leon Blum. Marile mase au început să publice, prin reprezentanții lor, manifeste pentru „apărarea și ajutorarea fraților spanioli".

„La Moscova, *precum află londonezul* TIMES, s'a anunțat încă din Februarie că „în Iulie va fi haos în Spania", ceea ce dovedește că de atunci s'a pregătit bolșevizarea Spaniei".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FRANKFURTER ZEITUNG *din 29 Iulie publică un articol de fond, intitulat „Perioada ocaziilor", în care, între altele, scrie:*

„In toate vremurile, și istoria e martoră, s'au găsit oameni, pretutindeni, care să pescuiască în apă turbure. Așa și-acum în Spania, de altfel ca și în celelalte țări, lumea trece printr'o perioadă de folosire a ocaziilor. Cea mai mică slăbiciune, fie a guvernelor sau a corpului electoral, înșelat și amăgit cu tot felul de deșertăciuni, este folosită de aventurierii politici fără nimic sfânt pentru folosul lor personal și cu disprețul și jertfirea intereselor vitale ale națiunii respective.

„Pilda începe cu Germania și Italia, care au fost întinate în destrămarea bolșevică, fără să mai vorbim de Rusia, unde un popor mai slab și mai înapoiat a căzut pradă acestor avnturieri și plătește și azi greu trista încercare, dar acum a venit rândul Spaniei și Franței, care plătesc cu greu tribut de sânge ademenirea și amăgirea, cărora s'au lăsat pradă.

„Poate că din această grea încercare, se vor primeni și împrospăta credințele și convingerile sănătoase naționale și popoarele respective se vor scutura de stăpânirea cea fără judecată, fără nimic sfânt, decât prada și înșelăciunea".

GERMANIA *din 30 Iulie, după ce anunță o ușoară schimbare a situației în favoarea guvernului spaniol, scrie:*

„Catalonia a fost cuprinsă de bolșevism, care se întinde ca pecingenea, fiindcă revoluționarii naționaliști n'au putut pătrunde încă până în acest ținut.

„Războiu civil din Spania pare însă să fie de o mai lungă durată, decât se credea la început, fiindcă partidele în luptă nu sunt lăsate la propriile mijloace, ci sunt asmuțite și aprovizionate de puterile străine simpatizante. Fără acest ajutor, s'ar fi cruțat atâtea vieți și s'ar fi pus capăt mai de vreme unei vărsări de sânge, care până la sfârșit nu poate culmina decât în triumful naționalismului".

BERLINER TAGEBLATT *din 30 Iulie anunță în fruntea ziarului, că* „sălbăticia bolșevicilor guvernamentali spanioli s'a mai ilustrat prin încă o cruzime: îngăduirea femeilor și copiilor de-a lupta cu armele alături de trupele guvernamentale contra proprilor lor frați, soți și părinți. E o cruzime fără nume!".

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG *din 30 Iulie comentând luptele civile din Spania, scrie:*

„Toate conferințele rămân vorbărie goală, dacă guvernele țărilor civilizate ale Europei nu vor să lucreze unitar la stârpirea comunismului, care înseamnă, oriunde a fost experimentat, ruină, desmăț, cruzime, barbarie și haos. Inconștiența lui Leon Blum, care trimete arme și muniții fraților lui comuniști spanioli, ca să se întindă jalea și pârjolul peste o civilizație de secole, este criminală și suntem convinși că în curând o va plăti scump la el acasă".

FRANKFURTER ZEITUNG *din 30 Iulie anunțând un scurt popas în războiul civil din Spania, scrie:*

„Dacă în Spania oștile au ostenit și se reculeg acum pentru o zi, două, ca să-și recapete energia pierdută în înverșunarea desfășurată, asta înseamnă că se pregătește finalul, acel final, care trebue să aducă zorile biruinței naționaliste, care să restabilească echilibrul vieții naționale spaniole și să asigure pașnică desvoltare a acestei mândre națiuni de așa de veche civilizație".

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG *din 31 Iulie scrie:*

„Bestialitatea bandelor roșii guvernamentale din Spania merge așa de departe, încât nici profanarea cadavrelor nu le mai înspăimântă, ba se poate spune, fără frică de păcat, că simt chiar o plăcere, o voluptate deosebită în ciopârțirea și mutilarea tuturor nefericiților, care le cad pradă.

„In deosebi preoții și călugării sunt măcelăriți îngrozitor, despuiați de podoabe, bisericile și mănăstirile prădate de odăjdii și toate obiectele de preț și de artă, transformându-le în pustiuri. Fiare sălbatice. Oribil!".

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG *din 31 Iulie după ce anunță că generalul Mola stăpânește acum toată regiunea nord-vestică a Spaniei și că la Saragossa au căzut peste o mie de luptători, scrie:*

„Incet, încet, cercul de fier se strânge în jurul Madridului și deci în jurul guvernului de anarhiști și incendiatori și de jefuitori și în curând se vor putea repeta cuvintele lui Don Carlos adecuate numai la situația de azi: „Sângeroasele zile din Aranjuez sunt pe sfârșite. In Spania soarele, pălit de întunericul urii și al bestialității, va străluci iarăși ca în vremurile bune".

VÖLKISCHER BEOBACHTER *din 31 Iulie anunță că spaniolii guvernamentali nu cruță nici pe străinii așezați în Spania și dă câteva cazuri de germani uciși și răniți.*

FRANKFURTER ZEITUNG *din 31 Iulie anunță din Paris că* „Leon Blum a desmințit, în numele guvernului francez, furnitura de arme pe care ar fi trimes-o frontului popular spaniol" *și comentând desmințirea, adaugă:* „acum, când trupele generalilor Mola și Franco strâng tot mai mult cercul de fier în jurul Madridului, Leon Blum desminte și voește să se scuture de orice răspundere, ca să înlăture complicații politice și diplomatice ulterioare".

Ziarele germane din 1, 2 și 3 August au publicat numai telegrame reduse asupra situației din Spania, consacrând aproape toate coloanele marilor festivități ale Olimpiadei dela Berlin.

FRANKFURTER ZEITUNG *din 4 August comentând intervenția Franței, făcută pe lângă Anglia și Italia pentru păstrarea neutralității absolute față de luptele interne din Spania, scrie:*

„Franța lui Leon Blum e condamnată la „neutralitate" față de Spania, dar oricare ar fi rezultatul războiului civil spaniol, guvernul Blum tot rău iese.

„Dacă învinș naționaliștii, Blum va fi nevoit să negocieze cu generalii spanioli, care, sprijiniți de Italia pentru biruința lor, fatal vor merge uniți cu Mussolini în politica supremației mediteraneene, iar puterea lui Blum va slăbi și frontul popular francez va suferi o înfrângere față de opinia publică franceză.

„Dacă învinș guvernamentalii frontului popular spaniol, situația politică a lui Blum e iarăși nefericită, fiindcă spaniolii guvernamentali sunt comuniști declarați și vor introduce, precum au și început în Catalonia, sovietele după modelul rusesc, ceea ce nu-i convine lui Blum, care, o fi el popular și de stânga în opoziție, dar la guvern, răspunderea trebilor publice, care oricât în Franța au o tradiție, îl silesc la altă ținută mai... teoretic democratică.

„Blum, oricât ar ascunde-o, e foarte îngrijat de situația din Spania și mai ales de consecințele ei, fiindcă oricât de scumpe îi vor fi principiile socialiste și democra-

Digitized by Central University Library

tice d-lui Leon Blum, interesele Franței în Mediterană și în politica europeană sunt mai puternice și mai permanente decât voința lui Blum".

Presa sovietică.

Comentând evenimentele din Spania, întreaga presă sovietică din 27 Iulie își exprimă încrederea în succesul trupelor frontului popular, „care luptă pentru legalitate, libertate și ordine".

In această privință, PRAVDA *din aceeași zi, scrie următoarele:*

„Asemănător unui cârd de ciori, se învârtesc și uneltesc provocatorii fasciști ai tuturor țărilor, în jurul poporului spaniol. Insuccesul primelor planuri ale ofițerimii contra forțelor revoluționare, înfrângerea generalilor rebeli, provoacă o panică de nedescris printre prietenii și aliații lor.

„De sigur că provocatorii fasciști ai Berlinului ocupă primul loc. Ei acordă sprijinul lor rebelilor cu o străduință vădită. Iar presa fascistă germană denumește revolta contra-revoluționară „mișcare națională".

„Dar generalii spanioli au întâmpinat o rezistență cruntă în masele poporului spaniol. Fascismul german lansează știri tendențioase asupra amestecului Uniunii Sovietice în treburile interne ale Spaniei. Dar Germania susține fățiș trupele rebele spaniole. De aceea fascismul german înseamnă o permanentă amenințare internațională a ordinei democratice".

Presa elvețiană.

Sub titlul „Madrid și Moscova" JOURNAL DE GENÈVE *din 31 Iulie se ocupă de amestecul pe care l-ar avea agenții deghizați ai U. R. S. S. în ultimele evenimente din Spania.*

Ziarul afirmă că un credit de 15 milioane, de origină sovietică, a fost pus la dispoziția adversarilor armatei spaniole.

„Sfaturile sovietice au fost împrăștiate cu mult înainte de revolta actuală.

„Guvernul nu reacționează și responsabilitatea la care se expune este covârșitoare.

„Moscova ar dori să pună mâna pe Spania. Prin ea, prin aviația ei, ar ține una din cheile Mediteranei. Recenta convenție a Strâmtorilor trebue să deschidă Moscovei porțile Mării Negre. Chiar Suezul se găsește amenințat de sprijinul pe care-l dau sovietele unui anumit naționalism antisionist. E clar că Moscova înțelege să pue mâna pe cele trei chei ale Mediteranei".

Și ziarul încheie, întrebându-se:

„Italia va primi să se găsească astfel încercuită? Și Anglia va renunța la controlul principalei căi imperiale"?

GAZETTE DE LAUSANNE *din 3 Iulie ocupându-se de repercusiunile pe care le-ar putea avea tragicele evenimente din Spania, scrie:* „Ceea ce crează, o situație extrem de îngrijorătoare, este faptul că s'ar putea ca Spania să devină o arenă în spre care să se îndrepte ajutoarele celor două partide care împart Europa. Ar fi cel mai sigur mijloc de a face să dureze războiul civil până la completa ruină a țării. Cum putea oare spera, dacă cele două grupări, înțelegerea franco-rusă pe deoparte, dictaturile pe de alta, se găsesc față în față, dacă patima intervine, ca acele conferințe dela care se așteaptă pacificarea continentului, să se desfășoare într'o atmosferă de pace și să fie animate de spirit de conciliere? Nu vom vedea oare, dimpotrivă, lărgindu-se șanțul care desparte cele două câmpuri?

„Guvernul francez declară, într'un comunicat oficios, că până acum n'a autorizat nici un export de arme pentru Guvernul spaniol, dar, în caz că furnituri de războiu ar fi oferite din străinătate insurgenților, el își rezervă libertatea de acțiune".

Presa austriacă.

NEUES WIENER JOURNAL *din 2 August publică un articol semnat de Mihail von Vorner, în care, ocupându-se de evenimentele din Spania, arată că ele sunt un ultim semn de avertisment pentru Europa. In continuare subliniază necesitatea unui acord european pentru a se apăra împotriva Moscovei.*

In numărul din 4 August, NEUES WIENER JOURNAL, *publică o convorbire cu lordul Queenborough.*

Ocupându-se de evenimentele din Spania, lordul Queenborough, a declarat:

„Tristele evenimente din Spania trebue să servească ca avertisment și să arate Europei, că Rusia se gândește cu totul la alte ținte decât „politica de pace" pledată la Geneva.

„Numai un front unic puternic al națiunilor îndreptat împotriva comunismului poate aduce pacea".

CONFERINȚA PUTERILOR LOCARNIENE

Presa franceză.

LE TEMPS *din 29 Iulie ocupându-se de expozeul făcut în Camera Comunelor de d. Anthony Eden, scrie între altele:*

„Se oglindește în discursul Ministrului de Externe englez dorința sinceră a celor trei puteri care s'au concertat săptămâna trecută la Londra, de a ajunge la o înțelegere deplină cu Italia și Germania.

„D. Eden a anunțat sfârșitul acordurilor mediteraneene între Anglia, Iugoslavia, Turcia și Grecia, acorduri considerate la Roma ca un pact anti-italian. Implicit, capitalul sancțiunilor și al „rămășițelor" lui s'a închis definitiv, satisfăcându-se astfel condiția cerută de Italia pentru participarea ei la conferința în cinci.

„Ministrul de Externe a vorbit mai prudent de chestiunea Dantzigului. Asupra transferării teritoriilor sub mandat, discutarea ei nu este indicată azi, când sunt încă atâtea chestiuni internaționale de rezolvat".

LE TEMPS *din 30 Iulie arată impresia favorabilă produsă în opinia publică engleză, și chiar în partidele de opoziție, de expozeul d-lui Eden.* „Roma trebue să mărturisească că Anglia face tot posibilul pentru a o atrage în conferința celor cinci și d. Mussolini nu poate rămâne indiferent de aceasta. O politică simpatizantă a Italiei cu Ger-

Digitized by Central University Library Cluj

mania nu ajunge pentru a-i garanta securitatea, mai ales că interesele celor două ţări stau faţă în faţă în Europa Centrală şi în Balcani.

„Şi Italia nu are desigur dorinţa de a fi instrumentul pangermanismului.

„Un fapt care sprijină acest punct de vedere îl constitue declaraţiile guvernului italian făcute Iugoslaviei, Greciei şi Turciei, care asigură că Italia n'a avut niciodată intenţii agresive împotriva celor trei ţări în urma politicei lor de sancţiuni. Motivele care determinau Italia să nu participe la conferinţa în cinci — neinvitarea Germaniei şi acordurile mediteraneene — nu mai există azi".

Corespondentul lui TEMPS *comunică, aşa dar, că participarea ambelor ţări este foarte probabilă,* fiind chiar posibilă o concertare a lor asupra condiţiilor în care va fi organizată conferinţa".

D. Pierre Bernus semnează editorialul din JOURNAL DES DÉBATS *din 30 Iulie, sub titlul:* „Conferinţa celor cinci şi intenţiile Italiei şi Germaniei".

După ce subliniază întrevederea dintre ministrul de externe italian, contele Ciano, şi d. Chambrun, ambasadorul Franţei la Roma, d. Bernus examinează atitudinea Italiei şi Germaniei faţă de conferinţa celor cinci.

Iată care ar fi, în rezumat, intenţiile d-lui Mussolini, după informaţii venite în acelaşi timp dela Roma şi dela Londra:

„Italia ar primi, în principiu, să ia parte la conferinţă; totuşi, acceptarea nu ar fi definitivă, decât după împlinirea unor anumite condiţiuni. Guvernul italian doreşte ca această conferinţă să fie precedată de discuţii diplomatice destul de lungi şi delicate, pentrucă ar purta asupra unor chestiuni a căror soluţie poate să angajeze în mod serios viitorul.

„Atitudinea Germaniei este, *după d. Bernus* — şi mai rezervată.

„De sigur, ea va fi influenţată de ce va face Italia, dar totul ne face să prevedem că Germania va manevra în modul cel mai activ, pentru ca deschiderea conferinţei să aibă loc în condiţiile cele mai favorabile pentru ea.

„Corespondentul lui TIMES la Berlin notează, între altele: Germania ezită să primească să ia parte la o conferinţă al cărei rezultat nu l'ar putea prevedea. Evitând de a răspunde întrebărilor engleze, ea nu doreşte să se găsească în faţa aceloraşi chestiuni la masa unei conferinţe.

„Pe de altă parte, *continuă d. Bernus,* Germania ar avea intenţia să exercite o presiune asupra Cehoslovaciei, prin propuneri care ar avea scopul s'o izoleze, şi, care, prin unele articole, ar avea caracterul unei imixtiuni în afacerile ei interne.

„In rezumat, trebue să ne aşteptăm la desfăşurarea unor manevre diplomatice foarte complexe, fie din partea Romei, fie mai ales din partea Berlinului.

„E foarte grav că în împrejurările de faţă, când se pun atâtea mari probleme, Franţa se găseşte, prin conducătorii ei de moment, într'o vădită stare de inferioritate".

LE TEMPS *din 2 August se ocupă în editorialul său de desbaterile asupra politicii externe. Subliniază importanţa veştii date de d. Delbos în ajun la Cameră asupra acceptării de participare la conferinţa celor cinci a Germaniei şi Italiei.* „Participarea Italiei era naturală acum că sancţiunile au fost ridicate şi că acordurile mediteraniene — considerate la Roma ca un pact anti-italian — au fost desfiinţate. Cât despre Germania, şi-ar fi asumat grave răspunderi dacă ar fi refuzat să ia parte la conferinţă; totuşi este prima dată că acceptă să adere la o propunere care să deschidă calea unui aranjament general. Acestea pot fi considerate ca un succes al conferinţei anglo-franco-belgiene dela Londra.

„Aceste trei ţări sunt hotărît contra formării în Europa de blocuri opuse unele altora, a spus Lord Cranborne, subsecretarul de Stat la Foreign Office, în Camera Comunelor. Ca şi d. Delbos, d-sa vede în viitoarele discuţiuni asupra actului Germaniei din 7 Martie o chestiune germano-europeană şi nu franco-germană. Cât despre chestiunea spaniolă, Lord Cranborne asigură că nicio cerere de armament n'a fost făcută Angliei de către Spania, iar avioanele vândute Spaniei sunt aparate nemilitare.

„Asigurări de aceeaşi natură a făcut în Cameră şi d. Delbos: nicio furnitură de arme n'a fost făcută guvernului din Madrid, deşi acesta e un guvern de drept şi de fapt".

LA RÉPUBLIQUE *din 3 Iulie, sub semnătura d-lui Pierre Brosselette, relativ la acceptarea simultană a Italiei şi a Germaniei, de a participa la Conferinţa celor cinci, scrie:*

„Trebue să ne felicităm că adesiunea italiană a fost dată fără condiţii formale.

„Totuşi trebue oare să considerăm viitorul cu optimism?

„Ar fi să ne grăbim. Negocierile vor fi grele pentru reprezentanţii Franţei. Ei vor trebui să se ferească de orice ar putea pune aparenţele în contra lor, pentru ca responsabilitatea unui insucces, dacă totul trebue să se termine astfel, să nu poată să le fie imputată. Dar ei vor mai trebui să nu se lase târîţi în a face unele concesii care ar fi fatale pentru viitorul păcii continentale.

„Intr'adevăr, *conchide ziarul parizian,* rar o partidă mai decisivă va fi fost remisă în mâinile şefilor diplomaţiei franceze".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Presa engleză.

THE TIMES *din 3 August publică o corespondenţă din Roma, în care constată că acolo opinia publică e foarte satisfăcută de faptul că Italia şi Germania s'au hotărît să accepte invitaţia de a participa la o conferinţă locarniană a celor 5 puteri.*

„Această participare este considerată ca un simptom asigurător că puterile apusene nu vor permite ca războiul civil din Spania să aibe repercusiuni periculoase în Europa.

„Se insistă la Roma, *scrie corespondentul,* că adeziunea Italiei şi a Germaniei nu însemnează că sistemul locarnian din 1925 se va reconstitui în mod automat. Din contră, conferinţa este considerată ca constituind o bază pentru construirea unui nou edificiu menit să asigure pacea în apusul Europei".

Presa germană.

BERLINER TAGEBLATT *din 27 Iulie, comentând rezultatele conferinţei tripartite dela Londra, scrie:*

„Conferinţa tripartită: anglo-franco-belgiană dela Londra, care s'a ocupat cu pregătirea conferinţei locarniene de cinci, ce va să se ţie la toamnă, a avut darul să netezească asperităţile existente faţă de Italia şi Germania şi să înlesnească participarea acestor două ţări la viitoarea conferinţă locarniană.

„Germania a făcut primul pas înlocuind ambasada sa din Addis-Abeba cu un consulat general, socotit îndestulător pentru nevoile supuşilor germani faţă de noua

situaţie abisiniană, de când Abisinia a devenit colonie italiană.

„Dacă Anglia şi Franţa ar urma pilda Germaniei şi ar transforma ambasadele respective în simple consulate, Italia ar aprecia gestul şi ar vedea astfel o recunoaştere indirectă a înmănunchierii Abisiniei în imperiul colonial italian, şi atunci, fireşte, calea către noul Locarno ar fi cu mult înlesnită.

„De altfel, d. Eden pregăteşte terenul în acest sens pe calea expunerii sale de politică externă în faţa Camerei Comunelor şi suntem convinşi, că stăruind, va isbuti să convingă şi opinia publică engleză, aşa de conservatoare şi de îndărătnică la transformările şi adaptările politice la situaţiunile reale, care înfrâng toate principiile şi teoriile ligiste".

FRANKFURTER ZEITUNG *din 29 Iulie, sub titlul: „Înţelegerea anglo-italiană", scrie între altele:*

„Ecoul expozeului de politică externă al lui Eden, făcut la Londra, a mulţumit Roma, care a răspuns cu cuvinte amabile lui Eden.

„Incetarea oricăror vrăjmăşii şi sancţiuni din partea Angliei faţă de Italia, a înseninat cerul relaţiilor anglo-italiene şi reînceperea imediată a legăturilor economice comerciale înfloritoare între Marea Britanie şi Italia a produs bucurie în ambele ţări.

„Anglia, continuând pe calea împăcării şi a înţelegerii realităţilor, de sigur că va înlesni Italiei, ca şi Germaniei de altfel, participarea la conferinţa locarniană.".

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG *din 30 Iulie anunţă că* „vestea publicată de unele ziare despre participarea Italiei la conferinţa locarniană a celor cinci, e prematură, fiindcă mai întâi trebue să se limpezească toate „impurităţile" dintre Anglia şi Italia, ca să se înlesnească reluarea unor relaţii, dacă nu amicale, dar cel puţin de îngăduinţă şi înţelegere reciprocă".

FANKFURTER ZEITUNG, KÖLNISCHE ZEITUNG *şi celelalte ziare germane din 1 August, ocupându-se de pregătirea conferinţei locarniene a celor cinci, scrie:*

„De pe acum au început demersurile diplomatice pentru pregătirea conferinţei locarniene în cinci, care să încheie un pact apusean pentru asigurarea păcii europene. Germania, prin ministrul ei de externe, baronul von Neurath, a comunicat ambasadorilor Angliei, Franţei şi Belgiei la Berlin, că acceptă participarea la conferinţă fără altă condiţie, decât aceea, că pentru o mai bună reuşită, e nevoe de o pregătire diplomatică îngrijită şi un schimb de vederi prealabil între cancelariile politice ale celor cinci.

„De asemenea şi contele Ciano, la Roma, a comunicat ambasadorilor celor trei State iniţiatoare ale conferinţei locarniene în cinci, că Italia primeşte să participe, însă tot cu recomandaţia expresă de a se pregăti diplomaticeşte rezoluţiile şi textele, care vor face obiectul pactului apusean al celor cinci.

„Franţa, Anglia şi Belgia şi-au manifestat prin ambasadorii lor, mulţumirea guvernelor respective pentru participarea italo-germană".

Presa sovietică.

Comentând poziţiunea Germaniei faţă de puterile locarniene, ZA INDUSTRIALIZAŢIIU *din 30 Iulie, ajunge la următoarea concluzie:*

„Germania urmăreşte amânarea conferinţei puterilor locarniene, spre a nu fi obligată să răspundă la chestionarul britanic. Această poziţiune a fascismului german, care cere libertate de acţiune în Orient, tinde să distrugă completamente sistemul securităţii colective.

„In afară de aceasta, Germania speră să mai întreprindă un „fapt îndeplinit", fie la Danzig, fie la graniţa Cehoslovacă. Astfel în ultimul timp se observă o puternică presiune a Berlinului asupra Cehoslovaciei, spre a o sili să denunţe pactul de asistenţă mutuală cu U. R. S. S.".

Sub titlul „Suflarea războiului", publicistul Carol Radek se ocupă în numărul din 1 August al ziarului IZVESTIA *de perspectivele proiectatei conferinţe a celor cinci puteri locarniene, spunând următoarele:*

„Rezultatele acestei conferinţe urmează să rezolve, în stadiul actual, chestiunea dacă Europa va fi împinsă din nou spre războiu, sau va avea încă o perioadă de odihnă. In cazul când la această conferinţă se va încerca să se împiedece deslănţuirea războiului numai în Apusul Europei şi nu se va pune cu toată claritatea şi chestiunea împiedecării războiului în Estul şi Sud-Estul european, în acest caz conferinţa va juca cel mai trist rol din toată istoria de după războiu.

„Oricine poate să înţeleagă că scopul principal al imperialismului german este de a-şi asigura neutralitatea Marii Britanii în prima fază a războiului mondial.

„Oricine pricepe că Germania caută să submineze încrederea pe care o au aliaţii Franţei în politica, ei, ca prin izolarea Franţei să existe mai multe şanse de succes pentru politica sa de atac prin surprindere.

„Diplomaţia germană ştie foarte bine că un astfel de plan nu va rezista în condiţiunile războiului. Totuşi chiar câteva zile, dacă nu chiar săptămâni, de ezitare a părţilor interesate, au o valoare extraordinară pentru reuşita unui atac neaşteptat. Conducătorii armatei germane ştiu prea bine că în cazul când războiul va începe, el nu se va putea limita numai într'o parte a Europei şi că celelalte puteri nu pot să admită ca Germania să domine în Sud-Estul Europei şi într'o parte a Europei Orientale. Ezitările puterilor occidentale ar permite însă Germaniei să acapareze izvoarele importante de materii prime, care îi sunt necesare pentru a duce războiul. Astfel de ezitări ar fi pus Germania într'o situaţie privilegiată din punct de vedere strategic. Iată care este sensul strategic al jocului diplomatic din ultimul timp, rezultatele căruia se vor clarifica probabil în cursul lunilor celor mai apropiate.

„Numai o poziţiune fermă a puterilor occidentale, prin care Germania ar fi fost pusă în situaţia de a alege între acceptarea organizării unei păci colective pe de o parte şi izolarea pe de alta, numai o astfel de atitudine ar fi fost în stare să influenţeze asupra conducătorilor politicei germane, care pare-se că sunt convinşi că prin remilitarizarea regiunii renane au obţinut toate şansele de succes pentru o acţiune rapidă şi strategică prin care s'ar realiza o nouă împărţire a lumii".

Presa polonă.

GAZETA POLSKA *remarcă în corespondenţa sa specială din Londra următoarele:*

„După o serie de eşecuri, guvernul a putut înregistra, ce e drept, spre sfârşitul sesiunii parlamentare, unele succese foarte modeste. Opinia publică începe să uite, încetul cu încetul, independenţa Abisiniei. Moraliştii englezi au destulă putere pentru a suporta nenorocirea altora, mai ales când aceştia se află departe şi sunt îndeajuns de realişti pentru a se adopta unor fapte împlinite.

„Este adevărat că, în istoria diplomaţiei engleze, acest capitol nu-i face cinste. Totuşi el pare definitiv încheiat în urma circumstanţelor atenuante, deoarece Marea Bri-

Biblioteca Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

tanie împărtășește aceeași greșală cu alții. In momentul de față, Foreing Office caută foarte abil să recâștige prestigiul pierdut.

„Compromisul dela Montreux și conferințele dela Londra cu Franța și Belgia, au creat o atmosferă mai bună. Este greu de prevăzut ce va rezulta din Conferința celor cinci. Intre timp guvernul britanic continuă să se ocupe serios de a construi o punte între Paris și Berlin. El menține cu Franța relațiunile cele mai cordiale și evitând să jignească Germania, jură credință față de Ligă, referindu-se la ea în ce privește securitatea colectivă pentru asigurarea păcii.

„Toate acestea însă fără a neglija înarmările sale proprii, adică împacă, cu multă dibăcie, și capra și varza".

RAPORTURILE GERMANO-CEHOSLOVACE

Presa franceză.

Intr'un articol „Cehoslovacia și Germania", semnat de d. Pierre Brossolette, ziarul LA RÉPUBLIQUE *din 28 Iulie cântărește svonurile despre o acțiune hitleristă pe lângă minoritățile germane din Cehoslovacia.*

„Această acțiune nu constitue — *după ziarul* LA RÉPUBLIQUE—decât o ipoteză foarte puțin probabilă, fiindcă n'ar face decât să înăsprească lucrurile".

Despre propunerea de pact germano-cehoslovac, ziarul spune, în esență, următoarele:

„Această posibilitate a fost încă dinainte examinată de cercurile conducătoare și de presa din Praga. Și s'a putut constata că tendința generală nu era de loc împotriva unei conversațiuni cu Germania asupra acestui punct.

„Trebue să ne alarmăm?

„Mirăm?

„Fără îndoială, nu.

„Cehoslovacia n'are de ce să se ridice contra ideei unei destinderi a relațiilor sale cu Germania, tot așa cum Franța n'are de ce să se împotrivească ideii de a-și îmbunătăți raporturile sale cu Reichul.

„Grija, atât a uneia cât și a celeilalte, va fi ca o asemenea negociere sau un asemenea aranjament să nu micșoreze întru nimic garanțiile de care ele beneficiază din altă parte, și să nu aducă atingere angajamentelor pe care ele și le-au luat față de alte țări, și al căror respect este însăși condiția sprijinului pe care pot să-l aștepte dela ele.

„...Cehoslovacia n'ar admite un acord de neagresiune decât înțelegându-se pe deplin cu Statele amice; și ea nu l-ar admite decât cu condiția ca un astfel de acord să lase în picioare toate obligațiile luate de ea și acelea pe care le-a luat față de ea Franța, U. R. S. S., România și Iugoslavia.

„...E o poziție favorabilă, din care poți vorbi cu Germania de neagresiune".

Tot în legătură cu eventualele propuneri germane, ziarul L'ORDRE din 26 Iulie publică un articol al lui MONTMARTEL *sub titlurile „Atențiune! Berlinul caută să înconjure Praga..." — „Sau neutralitatea ar fi o crimă".*

Apelul ziarului FRANKFURTER ZEITUNG adresat Cehoslovaciei, vizita la Londra a lui Conrad Henlein, șeful Frontului German al Sudeților, și declarația acestuia că Hitler cere fuziunea părților din Cehoslovacia în care elementul german e în majoritate, într'o provincie autonomă", *sunt comentate în acest articol ca elementele unei susținute acțiuni hitleriste de neutralizare și de izolare.*

In legătură cu această acțiune ziarul analizează apoi situația României și ajunge la încheierea că „neutralitatea nu este și nu poate fi politica României, căci ar fi o imposibilitate și o crimă".

Revenind la chestiunea Cehoslovaciei, autorul articolului spune:

„Cu mai multă neliniște decât înainte, cercurile politice își pun aceeași chestiune: în definitiv, Anglia, Franța și U. R. S. S., sunt ferm decise să ne apere hotarele?"

„Cea mai mică ezitare în răspuns ar da naștere la interpretări greșite, încurajând acțiunea germană.

„...In editorialul său din 25 Iulie, ziarul d-lui Hodza, președintele consiliului, scrie că după toate indicațiile Germania e pe punctul de a pregăti propuneri Cehoslovaciei, de ordin economic și politic".

„Jurnalul în chestiune, SLOVENSKY DENNIK, adaugă: „dacă Berlinul face la Praga propuneri oficale, guvernul cehoslovac ar examina, de acord cu aliații săi, compatibilitatea lor cu Societatea Națiunilor și întinderea conținutului lor".

„Din toate acestea, — *încheie ziarul* L'ORDRE, — reiese că Cehoslovacia nu va face nimic fără să-și consulte aliații. Dar, pe de altă parte, nu trebue să nu luăm în seamă atitudinea anumitor grupări politice, favorabile unei înțelegeri între patru ochi, atitudine pe care ar agrava-o orice ezitare a celor trei puteri interesate".

Ziarul LE TEMPS, *în editorialul său din 31 Iulie, sub titlul „In Europa Centrală", după ce se ocupă de alianța austro-germană, care* „creiază noi posibilități pentru cel de al treilea Reich în Austria", *trece la examinarea atitudinii germane față de Cehoslovacia, în lumina ultimelor evenimente.*

„Politica germană tinde la încercuirea Cehoslovaciei în cele trei acorduri austro-german, polono-german și italo-ungaro-austriac".

„Circulă însă svonuri despre o nouă și apropiată inițiativă a guvernului Reichului. Se svonește că acesta va oferi Cehoslovaciei un pact de neagresiune pe timp de 10 ani, cu anumite condiții în ce privește minoritățile germane și denunțarea pactului de asistență ruso-cehoslovac.

„Aceste svonuri, desigur, trebuesc reținute cu toate rezervele.

„Conducătorii Europei și opinia publică vor trebui să facă dovadă de întreg spiritul de ponderațiune, cerut de aceste momente critice".

Presa cehoslovacă.

Cu data de 2 August, PRAGER TAGEBLATT, *sub titlul: „Moscova sau Berlin"?, publică un articol, în care scrie între altele:*

„In cazul când Germania admite caracterul defensiv al pactului de asistență mutuală ruso-cehoslovac, drumul spre negocieri este deschis între Praga și Berlin. Nimeni n'ar privi cu mai multă plăcere creiarea de raporturi cât mai bune cu cel mai mare vecin al ei, decât Cehoslovacia.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Dar, mult timp, nu va fi posibil să se treacă cu vederea că Societatea Naţiunilor a constatat de două ori că guvernul Hitler a rupt tratativele (Inarmarea, ocuparea Renaniei),. De asemenea a constatat rupere de tratat şi aliatul polon".

„Se poate înţelege că un stat mic ca Cehoslovacia, preferă să încheie un pact colectiv, decât un pact bilateral cu Germania".

Presa elveţiană.

JOURNAL DES NATIONS, *din 30 Iulie, publică sub semnătura d-lui Jean Dupont, un articol asupra situaţiunii speciale creiate Cehoslovaciei în urma acordului austro-german, precum şi asupra politicii pe care ea trebue s'o urmeze,* „în urma presiunilor constante exercitate asupră-i de Berlinul naţional-socialist".

„Avertismentele şi ameninţările, pe care Germania nu conteneşte de a le îndrepta împotriva Cehoslovaciei, au ca singur scop îndepărtarea acesteia din cadrul alianţelor cu Franţa, Mica Inţelegere şi U. R. S. S. şi înfeodarea acesteia într'un sistem dirijat de Germania.

„Trebue mărturisit că situaţia Cehoslovaciei în Europa Centrală nu este nici simplă, nici confortabilă", *spune autorul.*

„Propaganda germană tinde să demonstreze că o Cehoslovacie încadrată într'un sistem de alianţe, opus celei de astăzi, ar avea, din punct de vedere economic, avantaje infinit mai mari decât acelea pe care i le oferă actuala situaţie.

„Dar, *spune autorul,* niciun popor conştient nu va schimba o independenţă economică, cu prosperitatea unui stat tributar, şi aceasta cu atât mai puţin, cu cât el a cucerit independenţa sa prin lupte seculare şi cu mari sacrificii.

„De altfel, e mai mult decât îndoelnic că sfaturile Germaniei ar putea conduce economia cehoslovacă spre o prosperitate durabilă".

„De altfel acest principiu a fost subliniat de preşedintele Masaryk, care la părăsirea înaltei magistraturi a declarat răspicat că Statele se conservă prin aceleaşi idei şi prin aceleaşi forţe care au rezidat la creiarea lor.

„O Cehoslovacie sub hegemonie germană ar fi contrară idealului nutrit de creatorii republicii şi contrar idealului pentru care poporul cehoslovac n'a încetat să lupte.

„Cehoslovacia nu caută niciun conflict cu Germania. Ea evită orice amestec în afacerile interne ale vecinei sale".

„Preşedintele Beneş a spus, încă de pe când era ministrul afacerilor străine, că ţara sa vrea să trăiască în pace cu Germania şi că numai o largă înţelegere între Franţa şi Germania ar constitui cea mai bună soluţie pentru aplanarea divergenţelor continentale.

„Ar fi absurd să se presupună că raţiunea de a fi a statului cehoslovac, o constituie opoziţia sa faţă de Reich".

„Interesul Cehoslovaciei, într'o asemenea ipoteză, ar fi deservit căci, pe deoparte, Germania este vecinul său cel mai puternic, iar pe de alta, în Cehoslovacia există o puternică minoritate germană, care în cazul unei poziţii de ostilitate faţă de Germania, ar putea provoca grave dezordini în statul ceh.

„Dar, deşi decisă să evite orice complicaţii cu Berlinul, Praga nu e de loc dispusă să admită o hegemonie a Reichului.

„Aceasta a fost politica d-lui Beneş, aceasta este politica d-lui Krofta, actualul ministru de externe şi un bun cunoscător al problemei germane.

„Reînarmarea Cehoslovaciei e pur defensivă. Ea n'are de revendicat niciun teritoriu dela niciun stat.

„Propaganda germană în sensul că Cehoslovacia ar fi pus la dispoziţia Rusiei bazele sale aeriene, în vederea unui eventual atac aerian contra Germaniei, nu e decât demagogie ieftină, pentru a întreţine în Germania o stare de spirit ostilă Cehoslovaciei.

„Cehoslovacia n'a avut o atitudine ostilă nici faţă de Italia, nici faţă de Germania, iar aplicarea sancţiunilor Italiei nu trebue considerată decât ca o datorie împlinită de un stat care-şi bazează politica sa pe principiul solidarităţii internaţionale şi al securităţii colective.

„In concertul politic european Cehoslovacia nu va renunţa niciodată la pretenţiunea de a fi un partener cu drepturi egale şi de a putea să decidă ea însăşi de soarta sa".

„Acest limbaj ar trebui înţeles în Germania mai mult ca oriunde".

„Dacă cel de al treilea Reich, naţional-socialist, crede că va putea înregimenta Cehoslovacia democrată într'o Europă Centrală fascisto-pangermanistă', prin ameninţări teribile, se înşeală amarnic, căci o atare evoluţie se găseşte în contradicţie flagrantă cu logica interioară a istoriei Cehoslovaciei şi chiar cu caracterul cehoslovac însuşi.

Biblioteca Universitară Cluj University Library Cluj

„Cehoslovacii mai cunosc încă şi adagiul german, cunoscut, care sună:

„Nur die allergrösten Kölber
„Wählen ihre Metzger selber".

(Numai taurii puternici
Işi caută singuri călăul).

Presa iugoslavă.

OBZOR *examinează, în articolul său despre „Problema germană", punctul de vedere al Belgiei şi Cehoslovaciei, „micile vecine ale Reichului", în ce priveşte sporirea forţelor germane.*

Autorul articolului, după ce analizează atitudinea Belgiei faţă de Germania, se ocupă de situaţia Cehoslovaciei şi între altele scrie:

„Indată după înţelegerea austro-germană, Cehoslovacia a făcut câteva demersuri diplomatice. Ministrul Hodza s'a dus la Viena, ministrul cehoslovac la Berlin a fost chemat la Praga, iar în locul său a fost trimes la Berlin un prieten intim al d-lui Beneş. Se vorbeşte de încheierea unui acord bilateral între Germania şi Cehoslovacia, la fel cu cel dintre Berlin şi Viena. Se zice că, în principiu, Hitler ar accepta o asemenea soluţie.

„Dacă există o acţiune în această direcţie, ne închipuim că guvernul din Praga va fi prudent şi îşi va da socoteală de ce pericol ar fi ameninţată siguranţa Cehoslovaciei în ziua când va pierde prietenia Franţei şi a Rusiei".

DECLARAŢIILE D-LUI EDEN ÎN CAMERA COMUNELOR

Presa franceză.

L'OEUVRE *din 28 Iulie, sub semnătrua doamnei Tabouis, se ocupă de declaraţiile d-lui Eden, insistând asupra felului cum au fost primite aceste declaraţiuni de d. Mussolini.*

„Ducele nu este mulţumit numai cu ridicarea acordurilor mediterane. El pretinde să se recunoască cel puţin de fapt anexarea Abisiniei şi să se ajungă la încheierea unui „gentleman agreement" italo-englez în Mediterană, asupra fortificaţiilor pe care cele două ţări ar fi în drept să le construiască.

„In Anglia se crede că Italia aşteaptă o ocazie ca să poată să uşureze generalului Franco trecerea Legiunii străine spaniole în peninsulă. Există de asemenea teama încă nelămurită a unor complicaţii internaţionale în Marocul Spaniol.

„Prezintă mult interes ştirea plecată dela Foreign Office, că reunirea Comitetului de trei în chestiunea Danzigului va avea loc la Londra, la 5 August".

L'ACTION FRANÇAISE *din 28 Iulie, publică, sub semnătura d-lui J. de Boucher, având ca titlu: „Rome et Londres", câteva considerente cu privire la declaraţiile d-lui Eden în Camera Comunelor:*

„Marea Britanie nu mai cere menţinerea acordurilor mediteraniene contractate în perioada sancţionistă".

„Anglia pare să fi înţeles interesul a şterge orice cauză de fricţiune cu Italia.

„Dar Franţa? *se întreabă autorul....*

„Nici unul dintre oamenii noştri de guvernământ, orbiţi de opiniile partidelor lor, nu lucrează în această direcţiune.

„Când Englezii vor fi reinstalaţi la Roma, noi vom fi încă la Geneva".

In ziarul L'ECHO DE PARIS *din 29 Iulie, sub titlul „Politica engleză în ajunul conferinţei celor cinci", Pertinax se ocupă pe larg de expozeul d-lui Eden, în legătură cu ultimele evenimente politice.*

Pertinax găseşte un contrast isbitor între ultimul discurs al d-lui Eden şi acela din 26 Martie.

„In discursul său recent, ministrul de externe englez a manifestat multă prudenţă şi rezervă. Politica engleză nu se va defini decât în jurul mesei rotunde, când Germanii vor fi de faţă şi ţinându se seamă de ce vor spune ei.

„Atitudinea aceasta poate fi pusă în legătura cu renunţarea Regelui Angliei la călătoria în Franţa".

Două puncte esenţiale, din declaraţiile ministrului englez, sunt subliniate de Pertinax:

„Anglia denunţă ultimele rămăşiţe ale acordurilor militare mediteraneene şi exclude ideia oricărei noi distribuiri a mandatelor coloniale. Totodată Anglia nu se aliază la încercările de revizuire a art. 16 din Pact.

„Intrebarea este dacă pentru a obţine pacea în vestul european, ar conveni Angliei să lase Germania hitleristă să se mărească în centrul şi în estul continentului. Anglia nu se pronunţă în orice ocazie pentru menţinerea statu-quo-ului; dar ea va fi împotriva oricărei atingeri adusă tratatelor, susceptibilă de a deslănţui războiul general.

„Cu toate atacurile împotriva d-lui Eden, pornite mai ales din partea prietenilor d-lui Lloyd George, o schimbare în linia politică engleză n'ar avea loc decât în momentul când întinderea primejdiei bolşevice în Spania şi Franţa va provoca o reacţiune în opinia publică şi va impune miniştrilor slabi şi nehotărîţi sacrificarea Europei occidentale în faţa Mittel-Europei"

JOURNAL DES DEBATS *din 29 Iulie, sub semnătura d-lui Pierre Bernus, scrie între altele:*

„Marele expozeu pe care d. Eden l'a făcut în Camera Comunelor a fost conceput, evident, cu intenţiunea de a nu angaja, până la sfârşit, politica britanică în nicio direcţiune.

„Secretarul de Stat s'a exprimat de aşa manieră, încât să nu compromită eventualul succes al negocierilor internaţionale care au de scop participarea Italiei şi a Germaniei la apropiata conferinţă în cinci.

„Pentru a uşura înţelegerea cu Italia d. Eden a anunţat că acordurile mediteraniene, care fuseseră încheiate în toamna trecută ca urmare a sancţiunilor, au fost abolite.

„Spre a nu nemulţumi Germania, d-sa a lăsat complet deschisă chestiunea mandatelor şi a reformei S. D. N., impunându-şi, de asemenea, o rezervă manifestă în chestiunea Danzig.

„In ceea ce priveşte securitatea internaţională, d. Eden a reafirmat cu tărie principiul cunoscut: Marea Britanie îşi va îndeplini obligaţiunile internaţionale pe care le-a contractat cu privire la anumite părţi din Europa, ceea ce însemnează, *spune autorul articolului*, că Anglia va interveni cu toate forţele sale, dacă teritoriile Belgiei, Olandei, Franţei şi chiar cele ale Elveţiei, vor fi atacate.

„Terminând, d. Eden justifică reînarmarea Marei Britanii, căci „Anglia restabilindu-şi puterea sa, va fi cea mai bună garanţie a păcii".

LA RÉPUBLIQUE *din 29 Iulie sub semnătura d-lui Pierre Brossolette, spun între altele:*

„Din discursul d-lui Eden, trebue reţinut un fapt şi o indicaţie.

„Faptul este renunţarea Angliei la acordurile provizorii de asistenţă mutuală pe care le încheiase în Mediterană, pentru a putea para eventualele represalii italiene, cu ocazia aplicării sancţiunilor. Unul dintre obstacolele care în spiritul diplomaţiei italiene se opunea la participarea Italiei la Conferinţa celor cinci, dispărând, se crede că Italia va participa fără întârziere la conferinţa proiectată".

După ce citează propriile cuvinte rostite de d. Eden, relativ la interesul pe care-l poartă Anglia la tot ce se petrece în restul Europei, autorul articolului scrie:

„Contrar svonurilor inspirate dela Berlin şi care voiesc să limiteze la Rin orizontul Marei Britanii, d. Eden s'a pronunţat deci pentru indivizibilitatea păcii".

In încheiere, d. P. Brossolette spune:

„Faptul că Anglia menţine garanţia sa la frontiera noastră dela Rin, în cazul în care am fi obligaţi să intervenim aiurea, conform unui acord de asistenţă mutuală, şi cu autorizaţiunea Genevei, constitue o inovaţie de o enormă importanţă".

L'INTRANSIGEANT *din 29 Iulie în aceeaşi chestiune scrie:*

„D. Eden, în discursul său, a căutat să nu întrebuinţeze niciun cuvânt care ar putea indispune pe Germani.

„In ceea ce priveşte conferinţa celor cinci puteri, d-sa a declarat: Rămân încă numeroase obstacole de înlăturat.

„Chestiunea colonială, a securităţii colective, precum şi aceea de a şti poziţia pe care ar lua-o Anglia în eventualitatea isbucnirii unui războiu, în altă parte decât în occidentul Europei, n'au fost tratate răspicat de d. Eden în faţa Comunelor.

„Singurul punct unde d. Eden a fost categoric, este în avertismentul dat Germaniei, că Anglia nu va tolera o nouă invazie a Belgiei: „Acolo — a spus ministrul britanic — e problema căreia noi trebue să-i facem faţă".

PROBLEME EUROPENE

DUPĂ ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

NEUES WIENER JOURNAL *din 2 August publică un articol al fostului ministru plenipotenţiar, d. Constantin Dumba, în care caută să risipească temerile ivite în Franţa, Anglia şi ţările Micii Inţelegeri, că d. Schuschnigg ar fi capitulat în faţa d-lui Hitler. Autorul scrie:*

„Atât la Paris, cât şi la Praga, se vorbeşte de formarea unui nou bloc al puterilor centrale la care să se asocieze şi Polonia. Cum este oare compatibilă o astfel de schimbare de front a Austriei, cu asigurarea d-lui Schuschnigg, că el menţine politica Societăţii Naţiunilor şi tinde la raporturi bune, chiar cordiale, cu toate Statele vecine?

„In ce priveşte pacificarea Basinului Dunării, există acum mai multe perspective bune. Va trebui să se includă Germania şi Italia, ţările consumatoare a excedentelor de produse agrare ale Statelor dunărene. Tendinţele politice meschine, de multe ori rivale, ale unor State succesoare, vor trebui să treacă pe planul al doilea faţă de interesele economice preponderente ale marelui Bazin al Dunării, a cărui pacificare ar consolida stabilitatea şi pacificarea Europei centrale".

NEUES WIENER JOURNAL *din 2 August publică un articol al fostului maior Majdan, în care scrie:*

„Germania, Austria şi Italia s'au unit să pună bazele unei noi politici de pace constructivă. Ţinta — pacea europeană — poate fi atinsă, însă numai în cazul când se câştigă şi celelate State pentru ea".

PROBLEMA AUSTRIEI ŞI VIITORUL EUROPEI CENTRALE

Cu titlul de mai sus, cotidianul elveţian JOURNAL DES NATIONS *din 31 Iulie publică, sub semnătura cunoscutului om politic italian, contele Sforza, un articol cu privire la situaţiunea Europei Centrale, după încheierea acordului Hitler-Schuschnigg.*

Inainte de a păşi la analizarea chestiunii în sine, autorul articolului aruncă o privire de ansamblu asupra situaţiunii internaţionale creată de tratatele de pace încheiate în urma marelui războiu, insistând, în deosebi, asupra rolului jucat de Italia în marea dramă mondială şi a modului cum a fost tratată la conferinţa dela Versailles.

Naţionalist şi om politic din vechea gardă, contele Sforza nu poate să nu repete şi aici strigătul delegaţiei italiene (din care însuşi făcea parte), la conferinţa păcii: „Italia este trădată! Am câştigat războiul, dar am pierdut pacea".

După ce trece în revistă nedreptăţile şi jignirile aduse Italiei la Conferinţa Păcii: ocupaţiunea franceză în Fiume, nerespectarea angajamentelor în chestiunea Smyrna, chestiunea colonială etc., contele Sforza afirmă că dintre Marile Puteri, singura care a atins supremul scop, distrugerea completă a inamicului secular, imperiul habsburgic, a fost Italia. „Aceasta în timp ce Franţa vedea în spatele său o Germanie mai unificată ca înainte de războiu, Anglia pierdea definitiv preponderenţa navală, iar Statele-Unite vedeau profilându-se pe orizontul Pacificului silueta tânărului dar vigurosului imperialism japonez".

„Deci, *spune autorul,* Italia era singura Mare Putere care câştigase războiul prin distrugerea completă a inamicului ce-i stătea în coaste cu două pumnale înfipte: Trentinul şi Istria.

„Teritoriile din defunctul imperiu habsburgic trec, după războiu, la Statele succesorale: Iugoslavia, Cehoslovacia, România.

„Care a fost politica guvernelor italiene faţă de aceste State?

„La început, pe marea linie trasată de Cavour şi Mazzini, guvernul din Roma a încheiat în 1920 şi 1921 o serie de acorduri şi înţelegeri cu Statele succesorale.

„Continuând această operă, *spune autorul,* Italia ar fi astăzi în fruntea unei înrezătoare şi pacifice Europe Centrale.

„Dar, între timp, regimul dela Roma s'a schimbat şi odată cu el întreaga politică faţă de Statele succesorale.

„Aci stă, *după părerea contelui Sforza,* nodul întregii chestiuni: acordul austro-german a fost posibil şi chiar grăbit, datorită, în primul rând, politicii dusă de guvernul dela Roma faţă de Statele succesorale pe de o parte, iar pe de alta, datorită englezilor şi francezilor, care au mizat pe cartea Habsburgilor.

„Nu avem poate încă anexiunea Austriei la Germania, dar avem asimilarea sa", *zice autorul.*

Şi în continuare: „Faptul era, poate, inevitabil, cu vremea, dar este de netăgăduit că el a fost grăbit, din partea italienilor, de interesele unui regim care (ca şi primul şi al doilea imperiu), nu se identifică în mod util cu necesităţile patriei, iar din partea Englezilor şi a Francezilor, el a fost grăbit de toţi aceia care au mizat pe cartea Habsburgilor'".

Două considerente justifică, după opiniunea contelui Sforza, atitudinea franceză: a) interesul; *b)* spiritul tradiţionalist în politica externă a Franţei.

„Intr'adevăr, s'a crezut mult timp în Franţa că restabilirea imperiului la Viena ar fi cea mai sigură barieră în calea Anschluss-ului şi, mai ales, în calea expansiunii germane în Orient.

Biblioteca Universitară Cluj

„In al doilea rând, tradiția în politica externă franceză a făcut să se creadă că tot ceea ce s'a urmărit în decursul secolului al XVIII-lea și ceea ce chiar Napoleon III a sperat până la sfârșit, adică alianța cu Viena contra Berlinului, e posibilă măcar în secolul XX.

„Eroarea este evidentă, căci acordul Hitler-Schuschnigg desminte toate prevederile diplomației franco-engleze. Dar, chiar în ipoteza că prevederile diplomației franceze s'ar fi împlinit, o alianță cu Austria e desavantajoasă din toate punctele de vedere, căci ea n'a existat decât prin diplomație, ofițeri și nobilime; restul a fost hibrid și nesănătos.

„Ideia austriacă" pe care o predică cancelarul Schuschnigg e o himeră și cine crede în ea gândește franțuzește sau italienește...

„Singurele realități pe urma imperiului defunct sunt Statele succesorale, care „cu toate defectele și slăbiciunile lor, rămân cel puțin realități vii".

„Cu timpul ele vor putea atinge idealul visat de Mazzini, acum un secol, de a deveni materiale sănătoase și solide pentru această reconstrucție europeană, pe care vechile dinastii feudale n'o pot vedea decât cu neîncredere.

„Actuala politică italiană față de Statele succesorale e tăgăduirea unor lupte politice de peste o sută de ani, duse de italienii liberi și o schimbare a politicii dela Roma în sensul celei inaugurate în 1920 și 1921 prin încheierea de acorduri cu Statele urmașe imperiului habsburgic, ar pune Italia în fruntea Statelor din Europa Centrală și i-ar da o putere infinit mai mare ca cea dinainte de război.

„Dar nu numai politica italiană e ostilă Statelor succesorale, și provocatoare, prin consecință, a slăbirii barierii ce s'ar putea opune Anschluss-ului, ci chiar Biserica catolică, aliata spirituală și eternă a Italiei de astăzi, favorizează înstrăinarea și acțiunea dăunătoare a clerului croat contra Statului Iugoslav, provocând aceleași nemulțumiri și la Praga, unde clerul este susținut fățiș în lupta ce o duce contra guvernului legal.

„Mobilul acestei acțiuni — gândesc diplomații Sf. Scaun — e interesul Bisericii.

„Dar cine cunoaște Viena habsburgilor, unde catolicismul era în mare grație, știe — *spune autorul* — că misionarii Sf. Scaun erau mai mult un „instrumentum regni", piese de manevră politică a ambasadorilor și a cabinetelor ministeriale, decât slujitori ai religiei...

„Faptul acesta s'a dovedit cu prisosință în 1917, când energicul Papă Benoit XV a refuzat, prin faimoasa sa notă pentru pace, să manevreze, așa cum i s'a cerut, exclusiv în favoarea împăratului Carol.

„Aceste atitudini politice curioase, care nu servesc nici pe cei care le predică, nici pacea în general, sunt justificate de nepotrivirea evidentă care există între progresul moral realizat în urma războiului mondial și conducătorii politici chemați să făurească o lume nouă și care neputându-se menține în același ritm, continuă să lucreze și să gândească cu idei și pasiuni, care aparțin unor regimuri apuse".

ANTAGONISMUL GERMANO-SOVIETIC

D. Pierre Dominique, în ziarul LA RÉPUBLIQUE *din 28 Iulie, începe publicarea unei serii de articole, în care examinează problema raporturilor dintre Rusia, Germania și Franța și a raporturilor dintre „cele două lumi".*

In articolul de început, intitulat „Adversarii: Berlin și Moscova", d. Pierre Dominique cercetează originea istorică a conflictului de interese dintre Rusia și Germania.

„Imperialismul german, de când a luat loc în lume, e mânat spre răsărit. Influența lui în Bizanț și în țările balcanice, pe tărîm cultural și politic, s'a dovedit sistematică și neîntreruptă. Chiar în imensa Rusie, germanii erau stăpâni, în 1914, pe jumătate din bănci și pe o treime din industrie. Urmează Brest-Litovsk, care însemnează apogeul înaintării germane în inima slavismului.

„Drumul Berlin-Bagdad a fost mereu tăiat de ruși cu interes în Strâmtori și la Marea liberă. (Conferința dela Montreux dovedește cât de mult sunt interesați și astăzi). Politica țarilor n'a lăsat niciun moment pe germani să-și croiască mult visatul Drang-nach osten.

„Războiul s'a terminat cu reacțiunea bolșevică, în fața căreia s'a ridicat zidul fascist. Astăzi, fascismul german este cel mai puternic animator al cruciadei împotriva Uniunii Sovietice.

„Grefată pe aceleași vechi conflicte de interese, se dă o luptă ideologică și se redeschide în estul Europei perspectiva unor răsturnări, unor înaintări și unor retrageri de sute de kilometri.

„Iată, *încheie d. Dominique*, două misiuni, doi misionari. Aceste contradicții adânci n'au impiedecat, desigur, tratatul de ieri dela Repallo. Și ziua de mâine e în voia soartei. Dar astăzi, ele joacă fără frâu. Astăzi, iată două puteri față în față, două forțe fizice la fel de monstruoase, pe care două religii le susțin cu doctrina, cu intrigile și cu aspirațiile lor".

Titlul celui de al doilea articol al d-lui Pierre Dominique, din 29 Iulie, este „Berlin și Moscova caută aliați".

„Polonia constitue un aliat prețios, atât pentru ruși, cât și pentru germani. Aceștia din urmă au căutat totdeauna ca Japonia să ție în șah Rusia, iar rușii au căutat ca japonezii să-i aibă în spate pe americani. In Europa ei au căutat prin același mijloc să rețină pe germani, și au obținut alianța Franței.

„Dar în perioada dintre Martie și Iulie, Germania răstoarnă jocul. Printr'o politică abilă, după ocuparea Renaniei, obține quasi-neutralitatea Belgiei, și bunăvoința Italiei. In Spania rodește de asemenea influența germană.

„In felul acesta, cel de al III-lea Reich are mână liberă în răsărit.

„Dar se pune întrebarea: „Poate Germania să bată Rusia?". *Cu această chestiune se ocupă cel de al IV-lea articol al d-lui Pierre Dominique.*

„Rusia n'are și nu poate avea organizarea armatei germane. Cele 12 milioane de rezerviști ale sale nu sunt, se pare suficient antrenate. Rezervele ruse de materiale, de muniții, de oameni, oricât de mari ar fi, nu sunt inepuisabile. Și în momentul când se vor epuiza, de unde ar mai găsi noi resurse?

„Trecând la aviație, întrebarea este unde se va da războiul aerian? De notat că un concurs efectiv între aviația rusă și cehoslovacă ar întâmpina multe dificultăți tehnice".

„In concluzie, *spune d. Dominique*, o armată modernă este de asemenea o mecanică, un fel de bazin al Ruhrului în mers, un Robot gigantic, mânat de un calculator. Și, germanii au dragostea Robotului și simțul calculului".

Examinând „Câmpul de bătaie oriental", în LA RÉPUBLIQUE *din 1 August, autorul consideră Polonia ca pe o nouă Austro-Ungarie", ca pe un nou secund al Germaniei". Pentru a intra-în acțiune trebue ca Franța să fie învinsă înainte, sau după intervenția Reichului, afară dacă, în cele din urmă, Franța nu va primi și ea*

rolul de secund. Acestea sunt concepţii venite chiar din sursă calificată germană.

„Aceleaşi cercuri afirmă că în cazul în care va isbucni, în Polonia, o revoltă comunistă, armata germană va fi gata să intervie, de acord cu cea poloneză, pentru restabilirea ordinei.

„Planul de operaţie, cu obiectivul Leningrad, este întocmit în cele mai mici amănunte, prevăzând şi ipoteza unei invazii prin Finlanda. Rămâne o singură întrebare: ce ar face Franţa, dacă n'ar fi distrusă dinainte?".

La această chestiune răspunde cel de al şaselea articol, cu titlul: „Franţa poate să atace?".

„Până la 7 Martie, *afirmă d. Dominique,* Franţa putea să atace din plin.

„Astăzi, acest lucru ar deveni imposibil, din poziţiile actuale, când Germania stăpâneşte Forbach şi Wissemburg. Şi, în cazul unui asemenea atac, Franţa va fi oare sigură de alianţele ei? Nimănui nu-i place să se ducă la moarte sigură".

In articolul din 3 August, autorul punând întrebarea: „Pentru ce Germania nu ar ataca vestul?". Arată ezitările Statului Major german între cele două fronturi: de răsărit şi de apus. „Deoarece Franţa constitue un pericol mai apropiat, mai accesibil, şi în imposibilitate de a primi sprijinul efectiv al Rusiei, cercurile militare din Berlin preferă un atac în vest. Singurul caz în care guvernul francez ar ataca automat şi prin războiu, ar fi cazul unui guvern comunist. Atât guvernul german, cât şi conducătorii comunişti ai Franţei, înţeleg jocul, şi deaceea sunt prudenţi. Dar, se vede atât de clar preţul acestui joc, cel puţin prima miză a acestui joc: viaţa Franţei".

RELAŢIUNILE DINTRE ITALIA ŞI POLONIA

DER BUND *din 28 Iulie, sub titlul: „Apropieri între Varşovia şi Roma", scrie într'o corespondenţă din Varşovia:*

„In ultimii ani s'a putut observa o apropiere crescândă a Poloniei de Italia. Inceputul l'a format intensificarea raporturilor economice. Dar în curând trecu şi pe tărâm politic, ceea ce s'a manifestat mai cu seamă în atitudinea binevoitoare a Poloniei faţă de politica balcanică şi dunăreană a Italiei. Amiciţia foarte strânsă a ambelor State cu Ungaria a consolidat simpatia reciprocă. S'a mai alăturat: înaintarea imperialismului rus. Străduinţele deţinătorilor puterii din Moscova să-şi asigure pretutindeni, acolo unde este posibil, porţi de intrare în Europa, ameninţă interesele vitale ale statului polon. In ce priveşte Italia, politica sovietică formează, mai cu seamă de când a devenit activă şi în Balcani, de asemenea un factor care primejdueşte planurile sale. Strânsa înţelegere dintre Moscova şi Ankara, provoacă mari îngrijorări la Roma.

„Astfel, Polonia şi Italia caută de mai mult timp să se apropie. Războiu din Abisinia a întrerupt pentru câteva luni această evoluţie, dar nu i-a pus zăgaz.

„Acordul dintre Germania şi Austria aparţine de asemenea şirului de evenimente politice, care netezesc drumurile între Varşovia şi Roma.

„Astfel actuala situaţie politică din Europa este fără îndoială foarte favorabilă unei cooperări mai strânsă între Polonia şi Italia".

ORGANIZAREA BAZINULUI DUNĂREAN

LA TRIBUNE DE NATIONS *din 30 Iulie publică un articol intitulat: „Aspect nou al problemei dunărene", semnat de Elemer Hantos, fost secretar de Stat şi profesor la Budapesta.*

Examinând situaţia politică din Europa Centrală în urma acordurilor italo-austro-ungar, polono-german şi germano-austriac, d. Elemer Hantos crede că noul aspect politic permite o reexaminare a chestiunii dunărene.

„De oarece Italia şi Germania, marile puteri cele mai direct interesate în bazinul dunărean, şi Polonia ca al treilea mare Stat interesat, se mişcă pe „liniile intereselor paralele", se pare că a venit momentul istoric de a face din bazinul dunărean, care până acum era ţinta unor dorinţe unilaterale de hegemonie, obiectul unei grupări omogene a tuturor interesaţilor.

Gruparea va fi în interesul tuturor şi nicio mare putere nu va mai trebui să considere bazinul dunărean ca domeniul său colonial".

INŢELEGEREA BALCANICĂ

LA RÉPUBLIQUE, *din Istanbul, cu data de 28 Iulie, publică sub semnătura d-lui Yunus Nadi, un articol intitulat: „Raporturile economice şi culturale între ţările Balcanice", în care arată, între altele, marea importanţă şi rodnica activitate a secţiei economice din Inţelegerea Balcanică.*

D. Yunus Nadi, îşi exprimă mulţumirea faţă de rezultatele ultimei şedinţe a Consiliului economic a Inţelegerii, ţinută la Bled şi nu se îndoeşte că se va ajunge cu timpul la ridicarea restricţiilor vamale între ţările balcanice, „graţie sincerii colaborări menite să împace avantajele ţărilor Inţelegerii".

Autorul încheie sugerând ca să se acorde importanţă şi legăturilor culturale între State, „desăvârşind astfel admirabila organizaţie care este Inţelegerea Balcanică".

Intreaga presă iugoslavă exprimă satisfacţia „Inţelegerii Balcanice" după succesul Conferinţei Strâmtorilor.

Comentând acordul dela Montreux, SAMOUPRAWA *consideră că, restituindu-se Turciei puteri suverane asupra Strâmtorilor, noua convenţie rezervă unele datorii în ceea ce priveşte siguranţa Balcanilor şi a lumii.*

„Puternica Turcie kemalistă a acceptat atât drepturile cât şi datoriile. Nu încape îndoială că-şi va îndeplini aceste datorii, mai cu seamă că dela Conferinţa dela Montreux a ieşit întărită atât din punct de vedere moral, cât şi practic.

„E de înţeles bucuria şi satisfacţia poporului turc care, nu numai că se simţea umilit, dar în acelaşi timp avea şi teamă de orice, din cauza slabelor întăriri ale Strâmtorilor pentru Turcia, cât şi pentru Peninsula Balcanică.

„Pentru noi iugoslavii, satisfacţia morală pentru rezultatul fericit al conferinţei dela Montreux este tot atât de mare, ca şi simpatia pe care ne-o inspiră poporul turc. Din prima zi, când d. dr. Rüstü Aras a pus chestiunea Strâmtorilor, ne-am solidarizat cu el şi am spus la toată lumea că, cauza dreaptă a Turciei este şi a noastră. Nu trebue uitată declaraţia primului nostru ministru că întărirea fiecăruia din aliaţii noştri, e întărirea alianţei şi deci şi a noastră, care facem parte din ea".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

RELAŢIILE GERMANO-POLONE

Ziarul KURJER WARSZAWSKI *din 27 Iulie publică următorul articol semnat de d. Stanislaw Stronski, deputat:*

„Acordurile Reich-ului al III-lea sunt din nou la ordinea zilei. Nu numai acordul cu Austria din 11 Iulie a. c. Au mai fost şi la Londra discuţiuni asupra noilor acorduri de pace şi securitate în Europa, pe care Hitler le oferea, ca din cornul abondenţei, în cuvântarea sa din 7 Martie, tocmai în momentul ocupării Rhenaniei, de către armatele germane. Anul în curs este sub zodia acordurilor Reichului al III-lea.

„Ce valoare au aceste acorduri?

„Astăzi nu lipsesc indicii, care să facă posibilă, aprecierea, nu numai din punctul de vedere al cuvintelor, dar şi a valorii lor practice. Desigur, există relaţiuni de prietenie între Germania şi Polonia, pe baza acordului din 26 Ianuarie 1934 şi care durează deja de 2 ani şi jumătate. S'a creat aci un câmp de experienţe foarte folositor prin învăţămintele lui.

„In acordul polono-german din 26 Ianuarie 1934, Reich-ul n'a arătat o prea mare înclinare către îndatoriri precise şi concrete. Singura preciziune cuprinsă în acest acord de a nu se recurge la forţă timp de 10 ani, a fost numai o repetare a angajamentului semnat de Reich, deja de 2 ori, fără nicio limitare de timp, mai întâiu în acordul polono-german dela Locarno în anul 1925, referitor la procedura arbitrală în caz de litigii, şi apoi în pactul colectiv a lui Kellog din 1928. Această stăruinţă în generalizări nu este la Wilhelmstrasse, de asemenea şi în timpul Reich-ului al III-lea, o trăsătură inconştientă.

„Această ceaţă nu ascunde nimic bun. Ascunde numai adevărul că Germania nu a renunţat la nimic.

„Desigur, că declaraţia făcută de Hitler că poporul polon are şi el drept de vieaţă, nu face pe nimeni să înebunească de fericire, într'un popor cu un trecut politic de peste 1.000 ani. Declaraţiunea prin care recunoaşte că un Stat de 30 milioane locuitori trebue să aibă ieşire la mare, însă, că această chestiune trebuia să fie altfel rezolvită, este cu două tăişuri. A căuta în declaraţiunile Cancelarului Hitler vreun fel de renunţare ar fi numai o substituire de idei neexprimate de el.

„E mai rău faptul, că alte declaraţiuni privitoare la Polonia, deşi nesubliniate de Cancelar, nu cuprind nimic îndoielnic, însă au un sens negativ. Cancelarul Hitler în toate declaraţiunile sale din 1934—936, a limitat precis şi viguros toate renunţările teritoriale din partea Germaniei numai la Europa apuseană. De asemenea şi faimosul plan german de pace şi securitate emis la 7 Martie a. c., face o diferenţă foarte clară între garanţiile serioase din Apus, în mod colectiv şi garantat, şi refuzul categoric, la răsărit a oricărei garanţii, în afară de slabele înţelegeri bilaterale a căror călcare a devenit din partea Germaniei un drept consacrat. Niciodată nu s'au desemnat mai puternic ca acum, tendinţele politice germane, de mână liberă la Răsărit. Svonurile răspândite de către Reich, cum că marşul la răsărit nu priveşte Polonia, ci numai Rusia sau Statele baltice, poate fi o consolare numai pentru cei mai naivi dintre naivi. Şi acolo şi dincolo, drumul duce prin Polonia. De altfel încercuirea Poloniei independente, de către Germania şi dinspre Nord şi Răsărit, se ştie unde va duce.

„După acordul polono-german din 26 Ianuarie 1934, lămuririle au devenit şi mai elocvente, şi anume, Germania declară că Polonia nu formează nicio piedecă în tendinţele şi acţiunile ei.

„Populaţia polonă din Germania în număr de 1 milion jumătate, în majoritate aşezată de secole la graniţa Sileziei, Poloniei-Mari şi Pomeraniei, a fost cuprinsă în cleştele desnaţionalizării, mai puternic ca niciodată. Niciun drept politic şi nicio existenţă politică. Legislaţiunea Reichului care prevede munca obligatorie în spiritul naţional-socialist, moştenirea proprietăţilor ţărăneşti numai în schimbul serviciului pentru naţiunea germană şi sângele german, cetăţenia germană numai pentru bunii germani, prin forţa presiunii ei a desnaţionalizat totul, şi era cunoscută din timpul lui Frederich al II-lea, Bismarck şi Vihelm al II-lea.

„In schimb, naţional-socialismul şi-a ales graniţele noastre de apus, drept câmp de experienţă pentru provocări de tulburări. Procesul dela Katowice din luna trecută a descoperit un complot naţional-socialist în Silezia, cu foarte mari ramificaţii, condus din cealaltă parte a graniţei, şi care avea ca scop provocarea unei revolte pentru realipirea la Germania a Sileziei-de-Sus, în anul 1937. Acordul de prietenie polono-german n'a putut împiedeca o asemenea activitate.

„In schimb la Danzig, libertatea de acţiune germană, împotriva Poloniei, s'a deslănţuit şi mai puternic. In vara anului 1935, încercarea naţional socialismului danzighez, sprijinit de Reich, de a rupe legăturile vamale cu Polonia. In vara anului 1936, încercarea de a se uni cu Reich-ul prin îndepărtarea regimului impus de tratatul dela Versailles, care prevedea colaborarea cu Polonia sub auspiciile Societăţii Naţiunilor. Lozinca de toate zilele a Danzigului, este: „Zurück zum Reich".

„Cine vrea să ştie astăzi, în Europa, ce înseamnă acordurile Reichului al III-lea nu are decât să observe existenţa de 2 ani şi jumătate a acordului de prietenie polono-german".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CHESTIUNEA DANZIGULUI

Corespondenţii din Danzig ai presei polone, anunţă că, în ziua de 25 Iulie s'a răspândit în Oraşul Liber, zvonul că detaşamente ale Reichswehrului urmau să intre din Prusia Orientală în Danzig. Acest zvon a circulat insistent şi a produs o puternică îngrijorare, mai ales în cercurile opoziţiei şi ale populaţiei polone.

Corespondentul din Danzig al ziarului MALY DZIENNIK *din Varşovia, constată că,* „dată fiind actuala atitudine a Poloniei care îngădue Senatului danzighez totul, ne putem aştepta ca în scurt timp Danzigul să se găsească între graniţele Reichului. Ştim cum nemţii au introdus serviciul militar obligator şi ştim cum au ocupat Rhenania. Tratatele n'au fost de niciun folos. Şi cu Danzigul poate să se întâmple un lucru asemănător.

„Nu trebue să adormim opinia publică polină sau să privim numai liniştiţi din Gdynia la cele ce se întâmplă la Danzig. Polonia trebue să aibă curajul să se ocupe pe faţă de chestiunea danzigheză, să-şi consolideze şi mai mult drepturile proprii, să înlăture tulburările interne, cu un cuvânt să împiedece orice posibilităţi de surprize. Aceasta este fără îndoială o chestiune grea, complicată, însă de rezolvirea pacifică a acesteia depinde în mare măsură dacă nu chiar întru totul, pacea la graniţa noastră apuseană. Lucrul acesta trebue să-l ştie întreaga opinie publică polonă şi de aci Ministerul de Externe trebue să tragă cât mai repede concluziile ce se impun",

RAPORTURILE CEHOSLOVACO-POLONE

NARODNI LISTY *din 30 Iulie scrie în articolul său de fond despre relațiunile cehoslovaco-polone, următoarele:*

„Republica Cehoslovacă, având în vedere poziția ei centrală, și nevăzând nicio posibilitate de a se baza pe ajutorul vreunui Stat democrat occidental, trebue să se consolideze și să caute un reazăm la vecinii săi, cu care n'a ajuns până acum la o înțelegere.

„Ne gândim în primul rând la Polonia.

„Atât noi, cât și Polonia am comis greșeli în politica noastră externă.

„Polonia este astăzi — după incidentele dela Danzig — suficient de apreciată. Trebue s'o apreciem și noi. O alianță sinceră a acestor două mari popoare slave, ar fi cel mai bun răspuns care se poate da evenimentelor din ultimele luni" !

CHESTIUNI MONDIALE

AGREMENTUL NAVAL ȘI COMERCIAL ANGLO-SOVIETIC

THE DAILY TELEGRAPH *din 31 Iulie se ocupă într'un articol de fond de agrementul naval și cel comercial care sunt pe cale de a fi încheiate între Marea Britanie și Rusia.*

„Prin agrementul naval, *scrie ziarul*, Rusia declară că aderă la tratatul naval dela Londra din 1936, iar prin cel comercial guvernul sovietic se obligă să cumpere mărfuri englezești în valoare de 10.000.000 lire sterline în intervalul până la 30 Septemvrie 1937.

„Valoarea agrementului naval depinde într'o oarecare măsură de un factor incalculabil, anume de programul naval al Japoniei, care a refuzat să participe la agrementul încheiat între Statele-Unite, Franța și Marea Britanie.

„Acceptarea de către Rusia a tratatului tripartit va deschide calea unui pact naval european".

Ziarul e informat dela Berlin că Germania va adera și ca la acest tratat odată ce el va fi semnat de Rusia; iar cât privește Italia, care a refuzat să semneze tratatul, din cauza situației anormale în vremea aceea în Mediterană, el crede că ea își va schimba atitudinea în împrejurările de azi.

In ce privește agrementul naval, ziarul se arată optimist, având convingerea că balanța comercială care a fost în ultimii doi ani în favoarea Rusiei, se va înclina în favoarea Marei Britanii".

PRODUCȚIA MONDIALĂ A GRÂULUI

DAILY EXPRESS *din 27 Iulie publică o știre îngrijorătoare conținută într'o telegramă primită din Chicago privitor la recolta grâului anului acesta:*

„Conform socotelilor făcute de experții din Chicago, se anunță un deficit de peste 60.000.000 bușele în recolta mondială a grâului. Se scoate în evidență faptul că mai în toate ținuturile mari producătoare de grâne din lume, cantitatea a fost cu mult mai jos decât recolta normală.

„S'au făcut socotelile necesare și s'a constatat că anul acesta nu va fi destul grâu pentru a procura consumatorilor cantitatea de pâine obișnuită, deoarece, socotindu-se recolta actuală la 4.639.726.000 bușele, la care se adaugă rezerva de 635.000.000 bușele, dă un total de 5.274.726.000 bușele, mai puțin cu 24.074.000 bușele decât consumul mondial de 5.298.800.000 bușele".

Biblioteca Centrală Universitară "Carol I"

C. 66.734. — M. O., IMPRIMERIA CENTRALĂ